IX. évfolyam. 33. szám. Szombat, 1875. május 8.

Előfizetési díj:
Vidékre postán vagy helyben házhoz hordva
Egy évre . . . . 20.—
Félévre . . . . 10.—
Negyedévre. . . 5.—
Egy hóra . . . 1.80
Egy szám 8 krajczár.

Hirdetési díj: 9 hasábos petitsor egyszeri hirdetése 12 kr. többször 10 kr.

Bélyegdíj minden hirdetésért külön 30 kr.

Nyilttér: Öt hasábos sor 30 krajczár.

Egyetértés és Magyar Ujság

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASZATI NAPILAP.

Szerkesztői iroda:
Budapesten IV.
megyeháztér 9. sz.
hova a lap szellemi részét illető minden közlemény küldendő. — A küldemények csak bérmentesen fogadtatnak el.
Kéziratok csak rendkivüli esetben küldetnek vissza.

Kiadó-Hivatal:
Budapest, IV., Megyeháztér 9. sz.
Vodiáner F. nyomdájában

Előfizetési feltételek
az
„EGYETÉRTÉS és MAGYAR UJSÁG"-ra.

April—juni évnegyedre . . . 5 frt. — kr.
April—szeptember félévre . . 10 frt. — kr.
April—deczember 3 negyedre . 15 frt. — kr.
April—május két hóra . . . 3 frt. 60 kr.
Egy hóra . . . . . 1 frt. 80 kr.

Az előfizetési pénzek s utalványok az **„Egyetértés és Magyar Ujság"** kiadóhivatalának Vodianer nyomda, megyeháztér 9. szám alatt küldendők.

Azon t. cz. előfizetőinket, kiknek előfizetése a mult hó végével lejárt, tisztelettel felkérjük előfizetésük mielőbb megujitására hogy a lap széthordásában fenakadás ne történjen.

☞ Egyszersmind azon t. előfizetők kik a negyed évre 4 frtot küldöttek be, tisztelettel kéretnek fel méltóztassanak az 1 forint pótlékot pósta utján beküldeni.

Kelt Budapest, márczius 30.

A budgettörvény fölötti vita.

Ha nem lett volna már eddig is bebizonyitva, hogy a szabadelvü kormánynak semmiféle se pénzügyi se más programmja nincs, fényesen bebizonyitották volna ezt azon jeles beszédek, melyeket a jobboldali ellenzék tagjai a lefolyt budgettörvény vitában elmondottak. Azon hosszu jegyzéke a mindenféle kigondolható pénzügyi tárgyaknak, melyeket Wenckheim miniszterelnök ur maga bemutatása alkalmával megérintett, nem volt programm, ezt egyhangulag elismerte a közvélemény; beszélni de omnibus rebus et quibusdam aliis, de semmiről sem nyilatkozni positivitással, — hanem csak amugy „bankkérdés és vámkérdés megoldása, ennek meg annak öszhangzásba hozatala" tág kifejezések alakjában — ez se nem elvek vallása, se nem terv az actióra, szóval nem programm. A szabadelvü kormány meglehet, hogy érez magában valamely különleges honmentési missiót, hivatást érez magában eleget tenni ama bibliai mondatnak „azért legyetek tökéletesek, va'amint a ti mennyei atyátok tökéletes" de nekünk mindez kevés az üdvösségre, mi szeretnők tudni mégis, hogy hogy és merre?! Tatarozni itt is amott is, munkálkodni serényen tartózkodni a corruptiótól, tenni sok jót, pótolni sok mulasztást, megtenni mindazt, amit a létező alapon megtenni lehet — mindez nem elég a mi viszonyaink közt, midőn gyökeres változtatásokra van szükség. S mi nem birunk fölemelkedni a resignationak ama fokára, melyen áll Pulszky Ferencz, a ki kijelentette, hogy ő nem keresi kinek mi a programmja, ő csak embert keres, a kinek személyes tulajdonságaiban lát a jó kormányzásra kellő biztositékokat, s ilyeket lát Tisza Kálmánban. Tudomásul veszszük egyébiránt ezen mondást, mert csattanósabban nem lehetett volna kifejezni azt, hogy a mostani kormány teljesen szükködik programm dolgában; a kormánypártiság találékonysága bele találja magát az adott helyzetbe, nem létezvén kormányprogram, a melyet magasztalhasson, a programmhiányt mint a személyes kormánynak egy uj nemét akarja uj genre gyanánt odaállitani; tehát Allah nagy és Muhamet az ő prófétája; itt van Tisza Kálmán, minek akkor programm?

A jobboldali ellenzék nagy szolgálatot tett a lefolyt vitában arra nézve, hogy a helyzet, melyet a fusió confusiója teremtett, tisztáztassék. Ha nem látták be eddig sokan, hogy a szabadelvü kormány absolut programmhiányban szenved, most be fogják talán látni, mert nemcsak mi mondjuk immár, mondják mások is; és ezen mások nemcsak azt vonták kétségbe, hogy programmja van a kormánynak, hanem megtagadtak a fusiótól minden eszmét, azt állitották, hogy a fusió valóságos eszmeiszonyban idiophobiában szenved, mint az ifjabbik Apponyi mondá.

Hanem hát tisztelet, becsület, de igazság is. A tisztelt jobboldali ellenzék se jobb a Deákné vásznánál. Neki sincs programmja. A mennyiben van, az se ér sokkal többet, mint programm annál, mit a szabadelvü párt programmnak nevezni mindeddig erőlködött, a mig tudniillik be nem vallotta Pulszky Ferencz, hogy nem programmról, hanem személyes kormányról van szó.

Abban ismét Tisza Kálmánnak kell igazat adnunk, hogy a jobboldali ellenzék a kérdőjelek pártja. Formaszerü programmot eddig nem adott, sem pénzügyi, sem általános programmot. Báró Sennyeynek egy-két beszéde az, a mit ezen párt pogrammjának lehet és kell tekintenünk. De hát mit tartalmaznak ezen beszédek? Positiv dolog nincs bennök más mint: az országgyülési képviselők számának reductiója, egy-két miniszterium megszüntetése, az országgyülés tartamának három évről öt évre átváltoztatása. Kijelentette egy időben b. Sennyey, hogy czélszerünek tartaná a megyei tisztválasztások megszüntetését, utolsó beszédében ezt nem mondá ki, meglehet, hogy meghátrált azon elitélés előtt, melylyel ezen nézetnyilvánitása találkozott. Minden más és pedig a legnagyobb fontosságu tárgyakra nézve, mint a közjogi kérdésre a vám- és bankügyre nézve teljes homályba vannak burkolva nézetei ugy, hogy egyátalában nem tudjuk, mik ezekre nézve a jobboldali ellenzék körében megállapodott nézetek.

És igy a legégetőbb kérdésre, pénzügyeink rendezésére nézve sem tudjuk mit várhatna a nemzet a jobboldali ellenzéknek esetleges kormányra jutásától. „Közigazgatásunk tervszerü reformja", a „honvédségnek az állandó hadsereggel való szerves összeköttetésbe hozatala" nem fogja megszüntetni a 30 milliónyi rendszeresitett deficzitet, bármiféle módozatokkal akarná is ezeket létesiteni. Az az egy pár száz ezer forint, mit a képviselőtestületnek s vele együtt parlamenti életünknek összezsugoritásával s a miniszteri tárczák más berendezésével meg lehetne takaritani, kevés enyhülést szerezne pénzügyi bajaink ellen. Ugy látszik általában, hogy b. Sennyey és társai is ugyanazon tévedésben vannak mint a szabadelvü párt emberei, hogy t. i. szentelt vizzel lehet gyógyitani nagy bajokat és veszélyes betegségeket; ugy látszik ők is tulságos fontosságot tulajdonitanak a személyes tulajdonságoknak, ők is azt hiszik, hogy nem kell egyéb mint az, hogy mindenki tegye meg kötelességét, viselje jól magát, dolgozzék szorgalmasan és lelkiismeretesen a kormányzat körében és jól fog menni minden.

Kétségtelen, hogy ez mellőzhetlenül szükséges; értelem, becsületesség, szorgalom oly első szükségleti czikkek a kormányzat körében mint a társadalmi működés minden terén átalában, ezek nélkül valamit kezdeni valamiben boldogulni egyátalában lehetetlen. De csupán ily eszközökkel akarni segiteni mindenen, ilyen eszközökkel akarni orvosolni a mi nagy bajainkat — ez utópia. Utópia először azért mivel bármi jó szándékkal és szent akarattal fogjanak is a munkához, az emberi gyarlóságot s a nálunk fájdalom mély gyökeret vert corruptiót egyszerre megszüntetni b. Sennyeynek ép oly kevéssé állana hatalmában mint Tisza Kálmánnak; utópia továbbá azért, mivel a mi bajainknak gyökerei sokkal mélyebben feküsznek, semhogy azokat rendkivüli eszközök és beható nagy változtatások nélkül egyedül a jó kormányzás által orvosolni lehessen.

A mi bajainknak, nevezetesen pénzügyi bajainknak kutforrása onnan ered, mivel 1867-ben oly terheket vállalt az ország magára, melyeket elviselni képtelen, mivel az ország nem bir azon önállósággal, melynél fogva szabadon alkalmazhassa azon eszközöket és módokat, melyek által és melyek szerint magán segithessen, — hasztalan ismerünk föl bajokat, ha kezünk lábunk kötve van akkor, midőn az orvoslásra kerülne. Ezt nyiltan bevallani, ezt akként állitani oda a világ szemei elébe, hogy ebből önként következzék a segitésnek mulhatlanul szükséges volta, a közvéleményre hivatkozni s ezzel együtt s erre támaszkodva formálni és formulázni követeléseket az ország részéről szemben azokkal, kiktől sorsunk a létrehozott viszonyoknál fogva nagy mértékben függ, egy valódi rendszerváltoztatást initiálni, nagyobb szabásu actiót kezdeni — mindez ép oly távol áll b. Sennyey és társainak eszmeköréből mint a fusio embereiéből, erély és akaraterő ép ugy hiányzik amazok mint emezeknél. Nagyon kedélyesen fogják föl a dolgot mind a két részről, ha azt hiszik, hogy az ország csupa magába szállás, jó szándékok jó magaviselet utján lassan-lassan felüdülhet bajaiból; gyarapodhatnék igenis ezen az uton s e nélkül nem fog gyarpodni semmi körülmények közt, de most mindenek fölött egy uj alapra állás egy beható rendszerváltozásról van szó, ha ez megiesz, akkor majd elegendő lesz az is, hogy a jó kormányzás jól vezette az ország ügyeinek jármüvét a kellő kerékvágásban.

Tehát egyik tizenkilencz másik egy hiján husz; nem áll ugyan még küszöbön ez idő szerint, de a jobboldali ellenzéknek kormányra jutását a citelas dum portem meas stoicus nyugalmával vehetné a nemzet. Mindekkoráig nem vagyunk képesek lényeges különbséget fedezni föl a szabadelvü és conservativ párt között; programm programmal nem áll szemben a két részről, hanem egyenlő programmtalanság. A jobboldali ellenzék equale régi deákpárt, a szabadelvü kormánypárt részint régi, részint assimilált deákpárt. Az óriási nagygyá szaporodott deákpárt nem fért meg egy kalap alatt, a megszaporodott méhsereg két anyaméhével nem fért meg egy köpüben. Ultramontán tendentiákat föltételeznek a jobboldali ellenzéknél, eddig ilyeket alig tapasztalatunk s igazat megvallva nem is nagyon félünk tőlük, azonban a szabadelvü párt sem siet se a polgári házassággal sőt még az egyházi alapok tisztába hozatalával sem. A megyei választások megszüntetése áll mint Kainbélyeg a jobboldali ellenzék homlokán, de ki tudja, nem volna e hajlandó concessiókra e tekintetben, mig más részről a szabadelvü párt sem mutat az önkormányzat mellett semmi buzgólkodást. Tisza vagy Sennyey ez az egész kérdés s miután most már a személyes kormány lett a jelszó, ki tudja melyikből várhatna erélyesebb és jobb kormányzást Pulszky Ferencz.

De örvendünk, hogy végre actióba lépett a jobboldali ellenzék, mert hátha bizton előmozdithatja a fusionalis járványnak lefolyását. Ám bizonyitsa be kölcsönösen a szabadelvü párt és jobboldali ellenzék, hogy programmja egyiknek sincs, hogy sem egyik sem másik nem áll a helyzet magaslatán, hogy egyik mint a másik csak ugy tesz, mint a rosz orvos, ki a kórjeleket akarja gyógyitani a helyett, hogy a betegség szülő okai ellen irányozná szereit: igy majd csak belátja végre a közvélemény, hogy ha bajainkat orvosolni akarjuk, nincs más mód, mint sorakozni ama zászló alá, melyet elhagyott a balközép nagy tömege, de a melyet nem tett le, s magasan tart föl a nagy eszmezavar tömkelegében is a létszámában igen, de hitében és meggyőződésében nem fogyatkozott közjogi ellenzék.

Mocsáry Lajos.

A függetlenségi párt ma szombaton d. u. 4 órakor értekezletet tart saját helyiségében (muzeum utcza 8.)

A zárszámadási bizottság mai ülésében a Budapesten 1870-ben tervezett gőzkomp ügye tárgyaltatott. A miniszterium az országgyülés felhatalmazása nélkül egy gőzkomp felállitását határozta el a forgalom emelkedése folytán s ki is adott rá 37,000 forintot és a gőzkomp tényleg még sem lépett életbe. A bizottság ez ügy mibenléteről biztos tájékozást szerzendő, elhatározá, miszerint Gorove és Kerkapoly volt miniszter urak meghivassanak, kik a mai ülésben még is jelentek s előadták az indokokat, melyek a gőzkomp felállitását és viszont annak beszüntetését tanácsolák a miniszteriumnak. A volt miniszterek nyilatkozataira Molnár György és Csávolszky Lajos tettek megjegyzéseket, mire az ügy feletti vita befejeztetett.

A pénzügyi- és vasuti bizottság ma d. u. ½ 5 órakor tartott együttes ülésében az arad-körösvölgyi 7 ½ mértföldnyi kiterjedésü másodrendü vasut engedélyokmánya vétetett tárgyalás alá. Az általános tárgyalásnál Dániel Pál remélte, hogy az indokolásnak azon tétele, mely szerint a tervezett vonal összes épitési és üzletberendezési költségei kerekszámban csak 155 ezer frtot tennének mértföldenként, ugysem felel meg a törvényben kifejezett mennyiségnek, mire Péchy közlek. miniszter azt válaszolá, hogy az nyomtatási hiba, mert 216,000 frtot kell a kérdéses összegnek kitenni, mint a törvényben 150 000 frtnyi összegnek névszerinti értéke. A részletes tárgyalás alkalmával a 2. §-ból ugy, mint más javaslatoknál történt a kártérítések iránti rendelkezés kihagyatván, különben az egész tjavaslat elfogadtatott.

A naszódvidéki erdők ügyében kiküldött bizottság ma d. u. bevégezte működését hitelesitvén s végleg megállapitván a jelentést, a melyet a holnapi ülésen a bizottság előadója Papp Lajos a ház elé terjeszt.

A „Magyar Igazságügy" a következő hireket közli a kormány törvényhozási előkészületeiről:

„Az ez ülésszak alatt előterjesztett és le nem tárgyalt egyes kisebb törvényjavaslatok, változatlanul fognak ismét az uj országgyülés elé terjesztetni; igy a végrendeletekről, az örökösödési eljárásról szóló javaslatok. A polgári perrendtartás módositása iránt ujabb javaslat fog készülni, minthogy ezt már a megváltozott birósági szervezet is követeli; egyébiránt az uj javaslat a perrendtartás alapelveire vonatkozólag is nevezetes reformokat fog tartalmazni. A magyar átalános polgári törvénykönyv egyes részeit kitünő szakférfiak dolgozzák; mennyi fog addig érlelődni, hogy a törvényhozás elé terjeszthetessék, azt előre meghatározni nem lehet, de jogosult a remény, hogy a jövő országgyülés folyamában egyes részek tárgyalás alá fognak bocsáttathatni.

A jogászközönség érdeklődését a büntető törvénykönyv kiválóan igénybe veszi; mutatja ezt azon körülmény is, hogy a törvénykönyv megjelenése óta jogi irodalmunk oly mértékben foglalkozott vele, hogy ma már a törvénykönyvnek jelentékeny irodalma van, mely napról napra gyarapodik. A kormány azt hitte, hogy sietteti a törvénykönyv megalkotását, midőn mellőzve az általa egybehivandó bizottságot, megnyugszik a képviselőház jogügyi bizottságában, mely felhasználva a megjelent szakbirálatokat mielőbb megteheti jelentését, ugy hogy a javaslatból még a folyó ülésszak alatt törvény válhatik. A kormány csalatkozott ebbeli reményében, a javaslat tárgyalása a jövő ülésszakra maradt. Most azonban nem forog fön akadály az ellen, hogy a kormány bizottságilag is tárgyaltassa a javaslatot. E végből a javaslatot szerkesztője a megjelent birálatokra való figyelemmel át fogja dolgozni, és az ekként átdolgozott javaslatot az országgyülés befejeztével szakbizottság elé terjeszteni, mely birákból, ügyészekből, tanárokból és ügyvédekből fog állani. A jövő országgyülés megnyiltával már az ekként átdolgozott javaslat fog a képviselőház elé jutni. A büntetőtörvénykönyv javaslatával az igazságügyminiszterium egyidejüleg be fogja mutatni a büntető perrendtartás, a rendőri törvénykönyv és eljárás javaslatait is."

Nevezetes dolog, hogy a „Hon"-nak utóbbi időben szokásává lett bennünket leczkézni. Nevezetes, mert laptársunkat elv és mult oly helyzetbe hozzák, hogy nem irányozhat ellenünk semmi vádat, mely ő reá nézve ne lenne eo ipso a legszégyenitőbb erkölcsi bizonyitványnyá. Valami rettenetes galgenhumor lehet ott a „Hon" szerkesztőségében, hogy az akasztott házában mindig kötélről beszélnek. Mondhatnánk eleget laptársunknak a mikor csak kivánja. De szivesebben teszszük, hogy ne reflectáljunk irántunk tanusitott figyelmére, mert a mily felháborító vakmerőségnek látszanak is a „Hon"-nak ellenünk intézett támadásai, mi igen jól tudjuk, hogy ezt a vakmerőséget csak a legnagyobb gyávaság szüli.

Mai támadása azonban sokkal furcsább, hogy már mulatság kedvéért is be ne mutassuk olvasóinknak. Nekünk ront, hogyan helyeselhetjük a főrendiek határozatát, melylyel a biróságok reductiójáról szóló törvényjavaslatot megbuktatták. — Mint mondja, nem volna szabad szem elől tévesztenünk azt, hogy fölkeltetvén egyszer a főrendi opponálás hajlama, az mindig csak retrográd irányban fog nyilatkozni. Már hogy mi a véleményünk a főrendiházról azt soha sem titkoltuk és azt hiszszük a főrendiház egy tagja sincs kétségben a fölött. Soha sem lesszünk utolsók a főrendiház reformjának követelésében és annál szivesebben fogjuk üdvözölni a kormányt, mentől hamarább fogja a reformot kezdeményezni, bár itt is meg kell jegyeznünk a „Hon"-nak, hogy semmi okot sem adtunk a föltevésre, mintha az egy kamararendszernek volnánk hivei. Azt is igen jól tudja mindenki, micsoda állást fogunk elfoglalni jövőben is mindenkor a főrendiek oly határozataival szemben, melyek meggyőződéseinkbe ütköznek. De hát abból az következnék, hogy ne üdvözöljük a főrendek oly cselekvését, mely saját meggyőződésünk szerint a közérdeknek megfelel!? Az következnék, hogy ne helyeseljük az oly emelkedett felfogást, milyen Majláth György diszes beszédében nyilvánult? Meg kell támadnunk azt is a mi jó? Ezt a gyönyörü elvet átengedjük a „Honnak"; magunk pedig igyekezni fogunk, hogy a jót ellenfeleinkben is méltányoljuk. Dicsérni fogjuk a kormányt is, ha az ország érdekében fog cselekedni, és nem szemérmetlen kortestörvényeket teremt, és dicsérni fogjuk a felsőházat, ha a kortestörvényeknek utjába áll. S ugy e drága „Hon", ön meg igen dicséretreméltónak találná a felsőházat, ha épen a kortestörvényeket elfogadná!?

Tisza Kálmán bokrétája.

A „Közérdek":

A kormány terveire nézve tegnap semmit, ma a semminél is kevesebbet tudtunk meg. Tisza K. felfogása szerint a kormány feladata körülbelől következőkben volna összefoglalható: belekötni az ellenzék szónokainak egyes mondataiba s szavaiba, ezeket csürni csavarni addig, mig végre kiszorithatni belőlök egy meglehetős trivialis élczet, (például, hogy Tisza ur a kapott arczul ütést duplán szereti visszaadni! . . . . hogy mindenki söpörjön a maga ajtaja előtt! stb. stb.) az e fajta élczeket aztán a debreczeni piaczra nagyon beillő modorban eldeklamálni a képviselőházban, megröhögtetni velök a volt balközépet s a volt Deák párt gyengébb elemeit, végül az egészet megtoldani egy pár daróczos teremtettével balra is, jobbra is, aztán leülni azon boldog tudatban, hogy ime fényesen legyőzte ellenfeleit, ergo minden a legjobb rendben van Szent István birodalmában.

Ha akarom vemhes, ha akarom nem vemhes, ez a belügyminiszter ur dialektikai módszere. Érv, ürügy, sophisma, „schlager", élcz akad mindenre. Ha másképp nem megy, elferditünk egy szót, nyargalászunk egy kifejezésen, visszaforditunk egy hasonlatot, csinálunk szójátékot, végszükség esetén előrántunk egy köznapias népszólamot a vastagjából s odavágjuk ellenfelünk fejéhez. Ily módon nincs az a Demosthenes, kit legyőzni ugyan nem, de látszólag ledorongolni, lerakni, elhallgattatni ne lehetne, kivált mikor az ember számára a törvény biztositja az utoljára szólhatás lehetőségét.

Tisza Kálmán szónoklatának egész genre-je oly közönséges, oly köznapias, hogy mélyen alatta áll azon szinvonalnak, melyet egy kormány vezérférfiától mai napság megkövetelhetünk. Eszméi laposak, a dolgok felszinét érintők, a kérdések mélyére nem hatók; élczei nélkülözik a finomságot, humorában van valami émelygős, mely megrontja az étvágyat, satyrája sért, de nem öl. Szempontjai elavultak, elkoptatottak, eszejárása kacskaringós, valódi megkapó eredetiség nélkül, látási modora, melyet a dolgok contemplálásában követ, mikroskopikus, apró hibák felfedezésére irányuló, de az eszmék széles horizontja felett nem uralkodik, egy ország helyzetének nagy dimensióit átölelni, megmérni nem képes.

A „M. Politika":

Minden kérdésre a pénzügyi és a belügyi miniszter urak vagy épen nem, vagy csak kitérően válaszoltak.

Mit jelent ez?

Azt jelenti, hogy vagy önmagukkal sincsenek tisztában és azt sem tudják, mit akarnak, a mire minden eddig is mutat;

vagy azt jelenti, hogy eszméik és terveik olyanok, hogy azokat rejtegetni kell, hogy azokat most, midőn az átalános választások előtt állunk, az ország közvéleményének birálata alá bocsátani nem merik.

Három évben egyszer nyilik alkalma a választónak, hogy tényező legyen az ország sorsában, hogy itélhessen a kormány politikája fölött.

Ha a kormánynak politikája egyátalán van, ha egyátalán vannak tervei és eszméi, ha tudja, hogy mit akar, hogy mit kell tennie: akkor ezek eltitkolása által ki akarja játszani a választókat, megakarja őket fosztani itélethozatali legszebb polgári joguktól és midőn politikáját nyiltan a választók birálata alá bocsátani vonakodik, gyanut és méltán bizalmatlanságot kelt és nyilván csak arra speculál, hogy a választók tömege gondolkodni nem is tud, hanem oda megy a hol a többséget látja és a fusionalis mámorban a fusionalistákhoz fog csatlakozni.

„Ung. Lloyd":

Tisza Kálmán ő felsége kormányának padjáról szólott. Soha ezen párt még igy compromittálva nem lett. Ily durva nyelv, ily pórias magatartás, e helyett teljesen idegen volt. Mi soha sem tudtunk ugyan lelkesülni Tisza szónoklatáért, de Tisza mint a balközép vezére szónok volt s tudott a tömegekre hatni. Hogy mint miniszter ez előnyöket teljesen el fogja veszteni; hogy olyasörházi élczekre fog lealacsonyulni, melyeket egy külvárosi népgyülés utolsó kortese is megvett; hogy a magyar állam képviselő testületével szemben oly tréfákkal fog hatást keresni, melyek egy vidéki szinház karzati közönségét hidegen hagyják; hogy jellemezhetlen czélzásaiban még a valótlanságtól sem fog visszariadni — azt tőle nem vártuk és nem kivántuk. Igy még miniszteri székről soha sem beszéltek és azt feltenni, hogy Tisza Kálmán szavai nem a csőcselékhez, az ablakon ki, hanem valóban a magyar képviselőházhoz voltak intézve, oly sértés volna, melyet a ház még a fusió után sem fogadhat el.

„Neues Pester Journal:"

Tisza Kálmánnak borus napja volt. „Viczzei goromba „fogadj istent" akartak mondani, de goromba „adjon istent" mondtak, mert ilyen hangon előtte senki sem beszélt. Államférfiui beszédnek a miniszter maga sem fogja mai spechét tartani, de az még mint polemia is igen tvivialis volt. Tisza Kálmán elfelejti, mivel tartozik állása méltóságának. Egy kormány tagjának a védelemben is, ugy mint a támadásban, meg kell tartania a mértéket és nyugalmat, mely nélkül a polemia csak parlamenti öklelődzéssé lesz. Az élcz és sarkasmus ott sincsenek szimüzve, de az élcznek nem szabad suhanczosan frivolnak, a sarkasmusnak kihivóan sérőnek lennie. Cséplő, kapás modor a kormánypadhoz egyátaláu nem illik.

Országgyülés.

A képviselőház ülése május hó 6-án.

Elnök: Ghyczy Kálmán.— Jegyzők: Szeniczey, Tombor, Wächter.— A kormány részéről jelen voltak: Széll, Simonyi, Péchy, Perczel, Wenckheim, Trefort, és Pejacsevich miniszterek.

Az ülés 11 órakor megnyittatván a mult ülés jkönyve hitelesittetik.

Elnök jelenti, hogy Balog János óbesenyői, Szmrecsányi L. héthársi és Pissuth I. esztergomi képviselők ez állásukról lemondottak. Az illető kerületekben ujválasztásokrendeltetnek el.

Madarász J. a közjegyzővé kinevezett képviselőkre vonatkozólag beadott hat. javaslatát, miután az illetők már beadták lemondásukat, visszaveszi.— **Gubody** S. N.-Kőrös város kérvényét adja be, az urbéri kármentesitési ügy megvizsgálása tárgyában.

Simoncsich B. emez interpellatiót intézi a vallás és közoktatási miniszterhez: Tekintve, miszerint a Tolna megyébe kebelezett duna-földvári királyi alapitványi vagyon 1140 katastralis hold, a nyilvános árverés mellőzésével zárt ajánlatok utján lett 18 évre kiadva, oly határozott kikötéssel: — hogy a bérletből a város közönsége kizáratik; hogy albérlet nem engedtetik; hogy a bérlő 3 év alatt az uradalom részére, a kibérlendő birtokon 42 ezer forint értékü gazdasági épületet épitsen: tekintve, miszerint a bérlő a szerződési pontok ellenére a birtokot parcellákra felosztva, megengedve a szabad gazdálkodást, duna földvári albérlőknek adta ki, s ez által magának évi 5864 frt 10 kr. hasznot, az államnak pedig évenkint ugyanennyi kárt tett, mi 18 év alatt 105,553 frt. 80 kr. tesz: kérdem a miniszter urat, van-e mindezekről tudomása? s ha van, szándékozik-e az állam vagyonával igy üzérkedő, s az állammal kötött szerződést egyátalán semmibe sem vevő bérlővel szemben, megóva az állam érdekeit — erélyesen intézkedni?

Szentpály Jenő az egyesült pénzügyi és vasuti bizottság részéről két jelentést terjeszt elő az éjszak-keleti vasut függő ügyeinek rendezéséről, és az első gácsországi vasut kamat biztositásának felemeléséről. **Péchy T.** közlekedési miniszter az osztályok mellőzésével a hétfői ülés napirendjére kéri e két törvényjavaslatot kitüzni. — **Jankovich** M. felemliti, hogy a ház Sziládi Áronnak a pest-zimonyi vasut ügyében tett interpellátiójára adott miniszteri választ tudomásul nem vevén az ügy tárgyalását a költségvetés befejezése utánra halasztotta, kéri tehát, hogy e tárgyalás a két törvényjavaslat előtt tüzessék napirendre.

Napirenden van az **1875-iki költségvetés** tárgyalásának folytatása.

Csiky Sándor Szontágh Pál szavaira megjegyzi, hogy az 1867-iki közösügyes törvény nem az osztrák törvényhozásnak, hanem a magyar törvényhozásnak akaratából keletkezett és jött létre. A mennyi erővel tehát azt a törvényt a magyar törvényhozás az osztrák törvényhozásnak közvetlen befolyása nélkül létrehozta, ugyanazon erővel és ugyanazon alapon, annak megváltoztatását és ha érdeke e nemzetnek azt hozza magával, eltörlését is eszközölheti. — Majd Tisza L. azon nyilatkozatára reflectálván, hogy az önálló magyar vámterület károsan hatna pénzügyileg Magyarországra, megjegyzi szónok, hogy ezt el nem hiheti s azért az önálló vámterület mellett fog mindig harczolni.

Az anyagi és szellemi bukástól szónok szerint csak ugy menthető meg az ország, ha megváltoztatjuk az 1867-ki kiegyezési törvényt. E nélkül szerinte nincsen mentség. E mellett a felesleges kiadások mellőzendők. Igy megtakaritás eszközölhető pl. a belügyéri tárczában az erdélyi csendőrségnél 150,000 frttal. A pénzügyi tarczában, a pénzügyi igazgatóságoknál 1.253,645 frttal, a pénzügy felügyelőségeknél Horvátországban 79 ezer forinttal, az adóhivataloknál 1.541,000 frttal, a pénzügyi és adóőrségnél 2.250,000 frt, a pénzügyi törvényszékeknél, az egyenes adók kivetésének és beszedésének költségeinél, a fogyasztási adók és illetékek beszedésének költségeinél, a bélyeg és illeték kiszabási hivatalnoknál, a dohány és lotto jövedékeknél, a sójövedékeknél összesen 24.645,000 frtot. Továbbá a vallás és közoktatási miniszterium költségvetésében a tanfelügyelőségnél 180 ezer frttal. Az igazságügyi költségvetésben a királyi törvényszékeknél és jbiróságoknál 6.089,000 frt a király ügyészségeknél 2.361,000 frt s igy összesen 38 millió 676,665 frt. Ez nézete szerint mind megtaritható azon esetben, ha a törvényhozás a megyéknek, városoknak és kerületeknek önkormányzati jogait visszaadja.

E mellett a magyar nemzeti bank mielőbb feállitandó s ez a kezeink közt levő kész tervek szerint azonnal létesithető is, mihelyt Bécs hatalmi állása alól emanczipáljuk magunkat. — Hatalmas támaszt szolgáltatna mindehez a magyar nemzeti hadsereg felállitása, de nem azon az alapon, hogy állandóan 800.000 embert tartsunk; van annak — ugymond — más módja, mely szerint hazánk a külellenség ellen, ha ez által megtámadtatik, magát megvédeni, jogait, nemzeti önállóságát fentartani képesittessék. Ezt pedig saját nemzeti hadseregünkben, honvédségünkben kell keresni, mely nem idegen hatalom rendelkezése alatt áll, hanem a magyar kormány és törvényhozás intézkedése alatt. Ha ez nem elegendő, ott van a

véderőről szóló törvény, a melynél fogva, ha kell az ország 'még nemzeti népfelkelést is rendelhet hazájának védelmére. Hogy pedig ez sikertelen ne legyen, a gyermekek az iskolától elkezdve, egész férfikorúkig a fegyverforgatásokban vagy gyakorlatokban kiképezendők, hogy annak idején a csatasikra léphessenek. — **Horváth** L. előadó ismételve ajánlja a háznak a törvényjavaslat elfogadását.

Simonyi Ernő. T. ház! Igyekezni fogok a lehető rövidséggel csak néhány megjegyzést tenni azokra, mik itt 3 nap alatt elmondattak. Igen sok mondatott el, mire észrevételt kellene és lehetne tenni. De ettől fölmentettek azon tisztelt képviselő urak, kik előttem szólván, már a mondottak nagyobb részét megczáfolták, vagy észrevételeiket már megtették.

Szontagh képviselő ur beszédére csak egy megjegyzést akarok tenni, azon válasz után, melyet Irányi képviselő urtól kapott azon állitásra, mely szerint a kormány és a balközéppárt az által, hogy a közjogi kérdést feladták, egy nagy váltót állitottak ki. Téved t. képviselőtársam; a váltót akkor állitották ki önök, mikor az 1867, 1869 és 1872-iki programmokat fogalmazták, és azokat az országban terjesztették. Most csak azt tették, hogy ezen váltóikat nem honorálták (Tetszés a baloldalon.) E közt és egy váltó kiállitása közt lényeges különbség van.

Pulszky képviselőtársamnak is csak azon egy megjegyzést akarom tenni, hogy ő azt állitja, hogy mielőtt a fusio történt volna, nem elvek szerint sorakoztak a pártok, mert nem voltak wigh-ek és tory-k. Engedelmet kérek, most tudtam meg először, hogy wigh és tory elv. Azt hiszem, hogy midőn az egyik párt azt mondta, hogy az ország függetlenségét kivánja visszaszerezni, a másik pedig azt mondta, hogy a szomszéd tartományokkal dualismusban akar élni: ez elv volt, sokkal lényegesebb, mint a wigh és a tory. Tisza László képviselő ur azt mondja, hogy a házban senki sem mondta azt, hogy az uj párt a haza megmentésére alakult volna. Kezeimnél van Tisza Kálmán belügyminiszter urnak februar 11-én tartott zárbeszéde, melyben a fusionak czéljáit fejtegetvén, egyebek közt azt mondja: hogy ha daczára annak, hogy ő az ország minden pártjához szól, ezen utra nem lépnének mások, mint a jobboldaliak és balközépiek és ha „csak ezek alakitanák az uj pártot, a mely lehetővé tegye az erélyes, öntudatos és tervszerű haladást az ország megmentésére, annak oka nem én leszek. Nem lesz oka a tuloldal sem, hanem okai lesznek azok, a kik nem akarnak az ország megmentésére vállalkozni.“ Később pedig azt mondja, hogy: „Az okszerű és józan ész követelményébe vetem reményemet és vetem abba, hogy az utra, mely a haza megmentésére vezet, rálépni hazafiui kötelesség.“

Ime tehát azon állitás, hogy azt nem mondotta senki, hogy a szabadelvű párt a haza megmentésére alakult, Tisza Kálmán beszédének tartalma által meg van czáfolva. Rosz néven vette Tisza t. képviselő ur, Helfy t. képviselőtársamnak azt, hogy ő azon törvényjavaslatokat, melyeket a jelen kormány beterjesztett, a volt kormánynak tulajdonitja, s azt mondja, hogy ha ő oly dicsőnek tartja azon kormányt, miért opponált annak? Engedelmet kérek, tisztelt barátom nem azt mondotta, — hogy a volt kormány valami dicső volt, hanem azt, hogy azon törvényjavaslatokat, melyeket a jelen kormány beterjesztett, a volt kormány készitette elő. Különben ezt márczius 8-án Wenckheim Béla miniszterelnök ur is mondotta, ki midőn elősorolta a törvényjavaslatokat egyenesen bevallotta, hogy ezeket a mult kormánytól vette át.

Nem untatom a t. házat a törvényjavaslatok czimeinek felolvasásával, hanem csak azt vagyok bátor felemliteni, hogy 31 törvényjava lat közöl, melyben két nagyobbszerű van, a költségvetés és a kereskedelmi codex, a kormány összesen kettőt csinált, melyek egyike az elsőfoku törvényszékek számának leszállitásáról, másika pedig a nemzeti szinház bérháza homlokzatának kiépitéséről szól. Azonban egy, mely nézetem szerint igen nagy fontosságu lett volna és a melyet a miniszterelnök ur megigért, még eddig nem terjesztetett be. Ez volna a képviselők igazolásának, a királyi kuria hatáskörébe tartozásáról szóló törvényjavaslat. Ez nagyfontosságu azért, mivel a választási törvény ezt egyenesen rendeli. Ezzel biztositva lenne a választásoknak azon sérthetlensége és tisztasága, mely a mostani választási törvény mellett elérhető. Reménylem, hogy e hiányt a kormány e napokban pótolni fogja és hogy ideje korán terjeszti be e törvényjavaslatot, azért, hogy még ezen országgyülés alatt tárgyalathassék, törvényerőre emeltethessék. — T. ház! Sok megjegyzésem lenne még, ha a t. belügyminiszter urnak egész beszédére válaszolni akarnék. Ezt azonban tenni nem fogom a t. ház ideje iránti kiméletből, hanem lehetetlen némelyekre mégis nem válaszolnom.

Mindenekelőtt lehetetlen, hogy megütközésemet ne nyilvánitsam azon nyelv felett, melyet belügyminiszter ur beszédének egész folyama alatt használt. Én megvallom, hogy én miniszteri padokról ilyen módbani beszédet még nem hallottam. (Helyeslés a balon) Ha én Pulszky képviselő urnak magyarázatát akarnám elfogadni, ki igen élénken defineálta, hogy mi egy miniszter; első kötelessége; akkor érteném e nyelvet; (Derültség) de nem akarom hinni, hogy Pulszky képviselő ur ezen kötelességet ugy definiálta volna, mint az az életben valósággal van. Különben a belügyminiszter ur beszédében előforduló némely állitásokra egyes megjegyzéseim lesznek.

Ő azt mondja, hogy az ország bajain csak ugy lehet segiteni, hogy a két nagy párt egyetért és vállvetve iparkodik az ország baján segiteni. Én ezt tévedésnek tartom; ha az előbbi kormánynak nem lett volna többsége, akkor érteném én ezen állitást; de hisz a Deákpártnak nagy többsége volt. A hiba csak az volt, hogy iránya nem volt helyes, melyben haladott és mi, midőn programmot kérünk, épen azt akarjuk megtudni, hogy vajjon a kormánynak most van-e helyes iránya és vajjon képes-e a kormány azon irány mellett, a melyet követ, ezen hibán segiteni? Hiszen ha csak csoport kell, ugy a Deákpártnak ezen országgyülés kezdetén ugy nagy többsége volt, a milyen csak ritkán szokott lenni valamely parlamentben. A fusio által nem értünk el többet, mint azt, hogy ezen szám talán valamicskével nagyobb, mint volt. Ebben én megvallom, a haza megmentésének nagy művére reményt egyátalában nem látok.

Azt mondja a belügyminiszter ur, hogy a kormánynak joga van megválasztani az időt, hogy mikor akar valamely kérdésre felelni. Megengedem ezt oly kérdéseknél, melyek az általános közigazgatásnak, a kormánypártnak menetét megakadályozhatnák, ha azokra idő előtt felvilágositások adatnának. Vannak olyan dolgok, melyekről a kormánynak joga van hallgatni, ha kérdeztetik, sőt kötelessége hallgatni, mert az által, hogy nyilatkoznék, ártana a közszolgálatnak. Midőn azonban a kormánynak általános politikája iránt tétetik kérdés, hogy milyen irányban, mely programm szerint akar haladni, akkor, engedelmet kérek, a kormánynak hallgatni joga nincsen, mert az országnak joga van tudni a kormány által követendő irányt, és ezen joga az országnak sokkal erősebb, mint a kormánynak azon joga, hogy bizonyos esetekben hallgasson.

Azt mondja a belügyminiszter ur, hogy ők nem tartoznak programmjukat megismertetni. Engedelmet kérek, én azt hiszem, hogy a kormány igen is tartozik programmját megismertetni, mert csak azon az alapon kivánhatja a nép szavazatát. Anélkül azonban, hogy megmondaná, miként kiván haladni, azon nagy váltóra nézve, melyet Szontágh Pál t. képv. ur emlegetett, nincs joga szavazatot kérni. De mi oka is lehet a kormánynak arra, hogy programmát titkolja? Ha van programmja, akkor a titkolózásnak csak azon egyetlen egy oka lehet, hogy nem tartja azt tanácsosnak közhirré tenni, mert talán nem találna tetszeni. Ez volt a mit több szónok, nem ugyan egyenesen, hanem közvetve kijelentett. Azt mondja Tisza képv. ur, hogy igen is van programmja a kormánynak, de azt nem köteles kitálalni.

Azt mondja Szontágh Pál képv. ur, hogy mi azért kivánjuk ezen programmot, hogy a kormányt megtámadhassuk. Igenis azért akarjuk tudni, hogy birálat alá vegyük a kormány programmját. De hát olyan-e az önök programmja, a mely nem állja ki a birálatot? Mert ha nem olyan, akkor megmondhatják és nincs ok azt titkolni. Ha titkolják, akkor kettő közül egy áll: vagy nincs, vagy ha van, az olyan, melyet közzé tenni, nyilvánosságra hozni, nem tanácsos. (Ugy van! a baloldalon) Azt mondja továbbá a t. belügyminiszter ur, hogy neki tudomása van, hogy a ház mindkét oldaláról utazhattak, hogy megakadályozzák a bizalom nyilvánitását és ezzel kapcsolatban, később ugyan, azt is mondta, hogy mi itt más hangon szólunk, de másutt, mint az ország közvádlói akarunk ellenök fellépni és szerepelni. Ezen vádat hangoztatta Szontágh Pál képviselő ur, ki egyenesen azt mondotta, hogy mi elvtagadással, sőt honárulással vádoltuk a belügyminisztert és pártját.

A mi az utazást illeti, nem tagadom, nincs is okom tagadni, hogy igenis utaztam és fogok is utazni ezentul is, és elmeutem magába Debreczen városába is, a miniszter urnak választó kerületébe. Nekem nincs okom panaszkodni a fogadtatás ellen, melyben ott részesültem és biztositom a miniszter urat, hogy ha jól értesitteti magát, a miniszter urnak sem lesz oka panaszkodni azon nyelv ellen, melyet mi ott használtunk. A miniszter ur azt fogja hallani, hogy mi igenis kijelentettük, hogy ellenkező nézetben, ellenvéleményben vagyunk a miniszter urral, de ezt kijelentettük oly nyelven, a mily nyelven gentlemanok szoktak nyilatkozni gentlemanok felett. Azon tudomások, melyeket a miniszter ur nyert, haszontalan rágalmak és a t. miniszter ur állásában bizonyosan képes lesz jobb tudomásokat keresni. Utalhatom őt a város egyik előkelő tisztviselőjére, ki magát határozottan az ő hivének vallotta, s anélkül, hogy neki szólottam volna, maga mondotta, hogy kénytelen bevallani, hogy egy szóval sem mentünk tul a mérséklet és illdomosság határán. Azt hiszem, a miniszter ur azt, hogy mi az ő politikáját védjük, tőlünk várni nem fogja: ezt természetesen nem teszszük. De arról legyen meggyőződve, hogy az illdomosság és illem szabályait mindenkor meg fogjuk tartani A mi különben ottani magunk tartását átalában véve illeti, biztosithatom, hogy odáig sem mentünk, a meddig a miniszter ur ment, midőn Debreczenben volt, mert nem igértünk Debreczen városának semmit, már azért sem, mert nem vagyunk azon helyzetben, hogy a kormány kedvezményeit valamely városra kiterjeszthetnők. (Derültség. — Elnök: Kérem sziveskedjék a fenforgó tárgyhoz szólani.)

Mindenkor tisztelettel vettem a t. elnök ur intését, de midőn a t. elnök ur megengedte a t. belügyminisztternek, hogy egy pártot itt oly hangon lehordjon, mint az sohasem történt, akkor engedje hogy válaszoljunk, hogy szóljunk, midőn bennünket a t. miniszter ur provokál, hogy feleljünk azon rágalmakra, melyeket ellenünk a t. miniszter ur tudositói terjesztenek. Méltóztassanak megengedni, ha ily módon kivánják a vitatkozást vinni, én kész vagyok beszédemet bezárni; csak hogy ez nem parlamentarismus. (Helyeslés a balon.) Nem azért mentünk mi Debreczenbe, mint a belügyminiszter ur mondja, hogy a bizalmi nyilatkozatokat akartuk megakadályozni, ezért sehova nem mentünk, mert ezen bizalmi nyilatkozatok más uton és módon keletkeztek. Mi azért mentünk oda, mert meghivattunk, és ha nem is hivattunk volna meg, elmentünk azért, mert jogunk, elidegenithetlen jogunk van nézeteinket capaczitatio utján terjeszteni és igyekezni azoknak többséget szerezni. Ez volt czélunk és ezen czélból fogunk utazni ezentul is. Ha egy és más dolog kellemetlenül erinti egyiket, vagy másikat, mint pl. midőn Debreczenben azt játszotta a zene „Zavaros a Tisza vize, nem tiszta“, arról én nem tehetek. (Derültség a baloldalon) De én polgári jogomat gyakorlom és kapacitatio utján igyekszem terjeszteni nézeteimet. Azt mondja a t. belügyminiszter úr, hogy legjobb módja a korteskedésnek, programmot kérni a kormánytól. Ezt megvallom, én nem tudtam eddig. Ha ezt tudom, már rég gyakorlatba vettem volna. Legjobb módja lehet ez a korteskedésnek akkor, ha ezen programm olyan, a mely a szavazatokat a kormánytól el fogja idegeniteni. Én igen örvendek, hogy a t. belügyminiszter úr azt kimondotta, hogy korteskedni annyit tesz, mint szavazatokat a kormánytól elhódítani. A belügyminiszter úr nem akart válaszolni beszédemnek egy bizonyos részére, a melyet, úgymond, már szászszorosan elmondottam, mert arra felelni idővesztegetés volna. Az idővesztegetésre nézve csak azt jegyzem meg, hogy miután a belügyminiszter ur háromnegyed óráig beszélt a házban, akkor azt mondta: „s most komolyan fogok beszélni“, a belügyminiszter ur tehát $^{3}/_{4}$ óráig tréfált. Én nem tréfáltam, én komolyan beszéltem; de hogy egy miniszter háromnegyed óráig mókáz a házban s akkor mondja, hogy komoly leszek, ezt megvallom: most először hallom a parlamentben (Derültség és tetszés a balon) Azon tanulságos intést adja nekem a belügyminiszter ur, hogy „a régi kintornázás által a nóta szebb nem lehet.“ Megvallom ezt a szemrehányást én a belügyminiszter urtól én nem vártam. Nem szép dolog talán, ha felemlitem, de hiszen méltóztatik a t. ház visszaemlékezni . . . hogy mi a belügyminiszter urral ugyanazt a nótát kintornáztuk együtt 8 éven át. Már most azért, hogy a belügyminiszter urnak szerencsére akadt egy uj kintornája, a melyen ujabb nótákat fujhat, ha ő nekem szemrehányást tesz, hogy én szegény, régi kintornás, még mindig a régi nótát fujom, mikor neki uj kintornája van, (Élénk derült ég) ez, megvallom, legalább is nem gyengéd, nem collegiális eljárás. (Élénk derültség) De a belügyminiszter ur sokkal tovább ment. Én az ellenzék jogosultságáról szólottam, hogy t. i. mikor van az ellenzék jogositva a kormányt megbuktatni. És ő erre azt mondja nekem, hogy tükör hiányában nézzek magam körül. — Erre megvallom, el kell hagynom a választ, mert ha válaszolni akarnék, ugy, a mint ezen kifejezés megérdemli; oly nyelvet kellene használnom, a mely ezen házban még nem használtatott. (Igaz ugy van! a balon. Mozgás a jobboldalon.)

Azután a belügyminiszter ur átmenvén azokra, miket én elmondottam és kifogásoltam a kormány eljárásában, azt, hogy vasuti felhatalmazásokat kért és egy oly nagy codexet, milyen a kereskedelmi codex, e házban oly rohamosan keresztülvitt, megvallom, hogy azokban, miket ott mondott, nagyon elferditette az én mondásomat. Én azokat egyátalában nem mondtam, a miket ő általam mondat. Én azt mondottam, hogy oly pártnak, mely előbb vallott politikáját, programmját elhagyta, kötelessége lett volna magát választói előtt praesentálni és választói által változtatott magatartását elfogadtatni. Mi nem követeljük ezt, tekintve azon körülményt, hogy az országgyülés ugy is vége felé jár; de midőn a kormány oly állapotban van, hogy ily párt által támogattatik, akkor nincs joga a kormánynak ily nagy organikus intézkedéseket, codexeket initiálni és oly óriási meghatalmazásokat kivánni a háztól, melyek még rendes időben, rendes körülmények közt is páratlanok.

Ez volt az, a mit én mondottam és nem az, mit a miniszter ur rám fog, mintha megbotránkoztam volna, hogy a vasuti kérdések ide hozattak; nem azon botránkoztam meg, hogy a vasuti kérdéseket ide hozták, hanem, hogy látatlanban 90 és néhány millióra felhatalmazást akarnak megszavaztatni magoknak. Ebben botránkoztak meg sokan, vagy legalább én rész mről megbotránkoztam.

A mi a kereskedelmi kodexet illeti, nem az ellen volt kifogásom, hogy behozatott, mert hiszen tárgyaltatás alkalmával hozzá is szóltam, és látta a t. ház, hogy átalában hozzá szólottunk és egyátalában nem csináltunk belőle oly vitát, mely akadékoskodást képezett volna a kormánynyal szemben. Kötelességünknek tartottuk jelezni ott, hol eltérünk a véleményben, de nem akadékoskodtunk egy pillanatig sem és három négy nap alatt keresztülment egy oly codex, mely minden más parlamentben hónapokat vett volna igénybe. De nem is volt szükség ily rohamos tárgyalásra, ha a kormány a törvénykönyvet nem szándékozik életbe léptetni, mert quod cito fit, male fit! Pedig hogy nem szándékozik életbe léptetni, világos abból, hogy a belügyminiszter ur maga is azt mondotta, hogy az életbe léptetést sok előintézkedének kell megelőznie, tehát igen szépen maradhatott volna jövőre. (Igaz! Ugy van balról.)

Azt mondotta nekem a t. belügyminiszter ur, hogy ha én azt állitom, hogy nekik nincs joguk organikus törvények hozatalára, akkor nekem nincs jogom propositiókat tenni, mert nem tudom, acceptál-e engem az ország, vagy valamely választókerület és e szerint a parlamentarizmus lehetetlenné válik.

Engedelmet kérek, ne méltóztatnék elfelejteni azt a különbséget, hogy én azt nem azért mondtam, hogy a választások küszöbén állunk, hanem azért, hogy azon pártnak, mely a miniszteriumhoz átment, a szabadelvű pártnak kellett volna magát a választóknak bemutatni és általuk mandatumát megujitani. Én ezt nem tettem, tehát miután nem tettem, az applicatio rám egyátalában nem vonatkozhatik. Azután mikor én kötelességszerűen azt jelentettem ki, hogy ha a kormány ebben az irányban halad, hogy nagy horderejű tjavaslatokat, melyek hosszu megfontolást és megvitatást érdemelnek, akar most behozni, én azokra ki nem terjesztem azon állitásomat, hogy a kormánynak semmi nehézségeket sem akarok utjába gördideni, hanem akarom siettetni az országgyülés bezárását. Ezen állitásomra azzal felel a belügyminiszter ur, hogy a napnak van órája, s a szabadelvű pártnak van elég tagja, hogy 24 óráig folytonosan beszéljen és bennünket kifárasszon. Hogy a pártnak sok tagja van, azt tudja mindenki, de hogy azokkal mint a birkanyájjal rendelkezzék a miniszter ur, ezt nem tudtam és nem is hiszem el; sem a jelenre, sem a jövőre.

Azután a komoly dolgokra áttért a miniszter ur, és azon vádra, hogy programmot nem ad azzal válaszolt, hogy nem ád, mert Sennyei képv. urnak sincs programmja. Engedelmet kérek, ez egészen más dolog; Sennyey képv. ur nem ül a kormányon, ő csak választóinak számol, nekünk itt a házban semmi közünk az ő programmjához. De az nem is áll, hogy ő nem adott programmot, sőt rosz néven vették neki, hogy miért adott programmot, mikor a kormánynak nincs programmja. Ebben nagy különbség van. A kormánytól nem csak az országnak, nem csak a képviselőháznak általában, hanem különösen és mindenek felett saját pártjának van joga programmot követelni. Mi jogon kivánhatja a kormány, hogy támogassa a párt, ha programmot nem ad. Hogy lehet független véleményű önálló embernek azt mondani, hogy támogassa politikámat, ha azt nem ismeri? Hiszen pártját compromittálja, ha politikáját titkolja, és programmját nem akarja előadni. (Helyeslés a baloldalon.)

Ami azon megjegyzéseket illeti, melyek tegnap az elnevezésre vonatkozólag tétettek, csak arra akarok észrevételt tenni, hogy a belügyminiszter ur azt hiszi, hogy belőlünk kitör az ellenszenv, valahányszor e nevet „szabadelvű“ halljuk, vagy amint Szontágh Pál képv. ur mondotta, irigyeljük. Nem a világért sem. Sem az ellenszenv ki nem tör belőlünk, sem nem irigyeljük azt; hanem azt hisszük, hogy e név nem volt helyesen felvéve. Egy másik szónok azt mondá: hiszen ott hevert a név, mért nem vettük mi fel Miért? Azért mert nem hisszük, hogy egy párthoz illő lenne azt felvenni. Hiszen ez olyan dolog, mintha én egy társaságba belépve, azzal mutatnám be magamat, hogy ime uraim és hölgyeim itt vagyok, jelentem, hogy én szép legény vagyok. (Derültség). Kitalálja azt a társaság, ha ugy van; és igy van ez a szabadelvüséggel is, kitalálja azt az ország is, — hogy szabadelvűek vagyunk, ha azok vagyunk; de előre, de magunknak azon czimet adni, hogy szabadelvűek vagyunk, azt nem hallottam soha. De ha már felvették a czimet, akkor engedjék meg, hogy mi ezen czimhez követelményeket is csatoljunk. Ezzel kötelességek is járnak, és ha felvették, méltóztassanak ezen kötelességeket is teljesiteni és ne vegyék rosz néven, ha mi azok teljesitésére figyelmeztetjük. Noblesse oblige. A szabadelvüség kötelez. Még egy megjegyzése volt a t. belügyminiszter urnak, midőn t. i. azt mondá, hogy nem bir oly keresztyén türelemmel, hogy ha a szentirás szerint egyfelül arczul csapják, oda tartsa arczát másfelül is, hanem viszsza üti kétszer (Halljuk! Halljuk!). Én megvallom t. ház, hogy ha egy képviselő, önálló képviselő teszi ki magát ily nem mondhatom eszme, hanem csapás cserének (Mozgás) az még teheti, mert csak magát és a maga állását compromittálja, de a kormány padjain ülő compromittálja a kormánynak és az ország méltóságát, figyelmeztetem egy ily élelmes észrevételre, melyet egy alkalommal tett Istóczy ur barátainak egyike, ki midőn azt mondták neki, ha arczul csaptak, miért nem adtad vissza, azt felelé, azért, mert akkor ismét rajtam lett volna a sor. (Derültség,) Nem jó visszaütni, mert akkor ismét azon van a sor a ki visszaütött.

És midőn mindezek után a belügyminiszter ur beszédét azzal fejezte be, hogy a jobboldali ellenzéket az ismételt kérdőjelek pártjának elnevezte előttem ugy tünt fel, mint egy nagy felkiáltó jel azon tétel után: „parva sapientia regitur mundus.“

A ház többsége szavazásnál elfogadja a törvényjavaslatot átalánosságban a részletes tárgyalás alapjául.

A **részletes tárgyalás** megkezdetvén, a czim változatlanul, az 1. § a pénzügyminiszter felvilágositása folytán 206,521,550 forint helyett 207,195,012 frt rendes kiadással fogadtatott el.

A 2. §-nál a 7 fejezet 2. czime 7. kikezdésénél a földtehermentesitési alapigazgatóság költségeinek fedezésére a járulék 50980 frt helyett 46,000 frtra változtatik meg. Az utolsó kikezdésnél pedig az államkincstárból nyert előlegek kamatai fejében 2,213,683 frt helyett 2.892,125 frt lesz és igy e czim egész összege tesz 19.437,594 frtot. — A szakasz egyéb része változatlanul marad.

A **rendkivüli kiadások** 1—8. fejezetei. — A **hitel és pénztári müveleti kiadások** 1—3. fejezetei. — A **rendes bevételek** 1—10. fejezetei. A hitel és pénztári müveleti bevételek szakaszai minden módositás nélkül elfogadtatván a törvényjavaslat tárgyalása véget ért s harmadszori olvasása a jövő ülésre tüzetett ki.

Szentpály Jenő előadó a vasuti és pénzügyi bizottságoknak jelentését terjeszt elő a **vasutépitésekből** felmerült **kártalanitások** és követelések kiegyenlitéséről, valamint az állami biztositást élvező pályákon szükséges uj beruházásokról szóló tjavaslatra vonatkozólag. **Péchy** Tamás közl. miniszter kéri a házat, hogy e tjavaslatot is az osztályok mellőzésével az ülés elején napirendre kitüzött javaslatok után tüzze napirendre. Elfogadtatik.

Ezután a jövő ülés napirendje megállapittatván az ülés 1 óra 45 perczkor véget ért.

A képviselőház ülése május hó 7-én.

Elnök: Ghyczy Kálmán. — Jegyzők: Szeniczey, Wächter, Beöthy. — A kormány részéről jelen van: Széll, Tisza, Perczel, Szende, Pejacsevich miniszterek.

Az ülés d. e. 10 órakor megnyittatván a mult ülés jkönyve hitelesittetik.

Elnök Kemény Gábor bárót végleg igazolt képviselőnek jelenti ki s egyszersmind felhivja a házat, hogy a holnapi ülés után a gazdasági bizottságba két, az igazságügyibe egy és a naplóbirálóba egy tagot válaszszon.

Jókai M. bécsi egyetemi hallgatók betegsegélyző egylet kérvényet adja be segélyezés iránt. — **Duka** F. Prota borsodmegyei község urbéres szellereiét a köztök és gr. Vay Tihamér közt folyó urbéri rendezési pernek egy részrehajlatlan közeg által leendő megvizsgáltatása tárgyában.

Szentpáli J. beadja a p. ü. és vasuti bizottságok jelenteseit a tótmegyeri és a surány-nyitrai vasutvonal kiépitése tárgyában. — A hétfői ülésre kitüzött vasuti tárgyak letárgyalása után fog napirendre kerülni.

Tisza Kálmán belügyminiszter beadja a sorkatonaságnak a tengeré-zetnek és a honvédségnek természetben való tartásából keletkező teher arányosabb feloszthatása czéljából a köztörvényhatóságok által kivethető pótadóról szóló tjavaslatot. — A miniszter a tjavaslatot ez alkalommal nem szándékozik indokolni s csak azt jelenti ki, hogy tárgyalását nagyon sürgősnek nem tartja s e tjavaslat letárgyalásától ez országgyülés berekesztését függővé tenni nem szándékozik. — Kiadatik a közigazg. bizottságnak. — **Szende** B. honv. miniszter felemliti, hogy Gulner Gy. nemrég interpellatiót intézett hozzá a belügyminiszter által épen most beterjesztett tjavaslat tárgyában, melylyel ugy hiszi meg van adva a felelet az interpellatióra. — **Gulner** Gy. tudomásul veszi ezen választ.

Az 1875-ki **költségvetésről** szóló törvényjavaslat harmadszor olvastatván végleg elfogadtatik s legott megküldétik a főrendeknek.

Napirenden van a községek rendezéséről szóló 1871. évi XVIII. tczikk némely szakaszainak a sz. kir. és tvhatósági joggal felruházott városokra való kiterjesztéséről szóló tjavaslat tárgyalása. — A tjavaslat átalánosságban ugy mint részleteiben minden vita nélkül változatlanul elfogadtatott s holnap harmadszor fog olvastatni.

Batthyányi Zsigmond gr. kiadatása ügyében ellenmondás nélkül elfogadtatott a bizot ság jelentése, mely szerint Batthyányi Zs. gr. mentelmi joga felfüggesztendő. — **Ugron** G. kiadatását megtagadó bizottsági vélemény felolvasása után **Orbán** B. megjegyzi, hogy Bartha M. kiadatása előreláthatólag felbátorította a Bach-huszárok közül toborzott erdélyrészi ügyészeket és birákat arra, hogy személyes ellenszenveik, zaklatásaik és boszuvágyuk szinterévé változtassák át a képviselőházat. Ez urak nem ismerik, vagy nem akarják ismerni a törvényt s hogy minő eljárást követnek a mentelmi jogot nem élvező egyszerű polgárokkal szemben, elképzelhető abból, hogy igy merészelnek fellépni a képviselők irányában. — A ház nem adja ki Ugront.

Babes Vincze kiadatása minden ellenvetés nélkül elfogadtatik.

Következik a zárszámadási bizottság által az **1870. évi állami zárszámadás megvizsgálása** tárgyában beadott jelentésnek tárgyalása, mely átalánosságban elfogadtatik.

Mihályi P. előadó felhivja a ház figyelmét a részletes tárgyalás alkalmával azon egyes javaslatokra, melyeket a zárszámadási bizottság jelentésébe felvett. Ezen javaslatok elseje az állami számszék azon javaslatát foglalja magában, miszerint az államvagyon szükséglete az egyes gazdasági ágak szerint elkülönitve külön rovatok alatt vétessék fel a költségvetésbe. Kéri a házat ezen határozati javaslatnak elfogadásával kimondani, miszerint a miniszterium jövőre az államvagyon szükségleti czimének rovatait az 1874. XXXV. t. cz. szerint vegye fel. A ház a határozati javaslatot elfogadja.

A bizottság másik javaslata a bérhátralékokra és az állami bányák és erdők felszaporodott anyag és termesztmény készleteire vonatkozik. A bizottság ugyanis a zárszámadások megvizsgálása alkalmával arról győződött meg, miszerint a behátralékok daczára a törlésekenek az 1873. évi zárszámadásban 8 és $^{1}/_{2}$ millió frtot tesznek. Hasonló eredményt észlelt a bánya és erdőtermesztmények és anyagok készleteinek felszaporitása miatt, melyeknek értéke jelenleg már 20 millió frtot képvisel. Ezért a bizottság egy határozati javaslatot ajánl, melyben utasitandó lenne a pénzügyminiszter, hogy az 1876. évi költségvetés bemutatása alkalmával terjeszsze elő a bérhátralékokról névszerinti részletes kimutatást, melyben az állam ebbeli követelései, ugy azok miként történt biztositása valamint azok behajtása iránt tett intézkedései kitüntettessenek. Ezzel egyidejüleg terjeszszen elő kimutatást a bánya és erdőhivataloknál fölhalmozott anyag és terménykészletek valósitható értékéről és azok mikénti elárusithatása iránt teendő intezkedéseiről.

Széll K. p. ü. miniszter a határozati javaslat azon részét, melyben az mondatik ki, hogy a bérhátralékokról terjesztessék elő részletes névszerinti kimutatás, másfelől terjesztessék elő az, hogy miként biztositotta azokat a miniszterium és hogy azok behajtása iránti lépések egyenkint mily állapotban vannak, minthogy rendkivül sok munkát ad és absolute nem is szükséges; azon módositással óhajtja elfogadtatni, hogy jószágtestenkint mutattassanak ki a bérhátralékok.

Prileszky Tádé, mivel a zárszámadási bizottság a fősulyt nem abba helyezte, hogy ki tartozik, és hogy biztositva vannak-e az államnak ezen követelései, hanem hogy miként vannak biztositva s történtek e kellő intezkedések, hogy ne csak biztositva legyenek ezen követések, hanem hogy azok be is folyjanak eláll attól, hogy a bérhátralékosok, névszerint mutassanak ki, de nézete szerint mégis szükséges volna, hogy legalább azon hátralékosok mutassanak ki, a kik ezer forinttal vagy többel tartoznak.

Széll K. pénzügyminiszter elfogadja Prileszky módositását. A ház a bizottság javaslatát Prileszky módositványával fogadja el.

A bizottság harmadik javaslata utasittatni kéri a kormányt, hogy jövőre nézve szigorubban tartsa meg a részére nyujtott hitelt s a mennyiben mégis valamely előirányzat nélküli kiadás megtételére, vagy valamely költségnél tulkiadás megtételére saját felelősségére magát felhiva érezné, vagy rendszerint póthitelt kérjen, vagy utólag azt a törvényhozás előtt bejelentse.

Prileszky T. kifejezést óhajt adatni annak, hogy itt a bizottság csak a nagyobb kiadásokat értette s épen ezért a kiadások elébe „a jelentékenyebb“ szót kéri tétetni.

Helfy Ignácz, mivelhogy a „jelentékeny“ kifejezés igen relativ fogalom és sok félreértésre szolgáltathat alkalmat; az eredeti szöveget pártolja.

Széll K. p. ü. miniszter Prileszky módositásával ajánlja a javaslat elfogadását

Irányi D. ellenében, ki az eredeti szöveget teszi magáévá, — a ház Prileszky módositásával fogadja el a javaslatot.

Végül a bizottság azon határozati javaslata, melylyel a kormány részére az 1870. zárszámadás alapján úgy az abban előforduló túlkiadások, mint a kevesebb bevételekre nézve a jóváhagyást és a miniszteriumnak azon évi pénzkezelésre a törvényszerü felmentés megadását javasolja, a többség által elfogadtatván, a letárgyalt jelentés a tett módositásokkal a főrendi házhoz fog átküldetni.

Következik a napirend utolsó tárgya, a **zárszámadási bizottságnak a vasuti kölcsön tárgyában** beadott jelentése. A jelentés a részletes tárgyalás alapjául elfogadtatván,

Fröhlich G. előadó a bizottságnak két határozati javaslatát ajánlja elfogadásra, melyek egyike Lónyay Menyhért akkori pénzügyminiszternek, a bizottság a kölcsön beszerzésében követett eljárását tökeletesen indokolva találván, a felmentés megadását hozza javaslatba; másika pedig a hovaforditásról intézkedik, hogy „különös sulyt fektetve azon körülményre, hogy vannak oly állami vaspályák, melyeknek egy része a vasuti kölcsönből, másrésze pedig az állam egyéb jövedelmeiből épittetett ki, és értékük a befektetett összeg arányához képest a vasuti kölcsön és az azokra egyébb jövedelmek számláján elkülönözve lett kimutatva: mondja ki a ház határozatilag, hogy a pénzügyminiszter a vasutak épitésére forditott egyébb jövedelmek számláján a vasutak épitésére felhasznált összegből töröljön 1.340,445 frt 50½ krt; ellenben a vasutak értékét ugyanezen összeggel emelje feljebb.

A ház a hat. javaslatokat elfogadván, a hozott határozatok a főrendiházzal fognak közöltetni.

Holnap 10 órakor ülés, melyen harmadszor fog felolvastatni azon törvényjavaslat, mely ma részletesen letárgyaltatott, a községi törvénynek a szab kir. és törvényhatósági joggal felruházott városokra való kiterjesztéséről. Tárgyaltatni fognak a kérvények, a volt közlekedésügyi miniszternek, **Szilády** Áron képviselő által a budapest-zimonyi vasutra nézve tett interpellatióra adott válasza; Szluha Benedek képviselőnek a theresianum báttaszéki uradalmára nézve beadott inditványa s végül a gazdasági bizottságba 2, az igazságügyi bizottságba 1, és a napló biráló bizottságba 1 tagnak választása.

Ülés vége 12 óra 35 perczkor.

A főrendiház ülése május 7-én.

Elnök: gr. Cziráky János. — A kormány részéről: Wenckheim báró, Simonyi miniszterek és Csemeghy államtitkár.

A mult ülés jegyzőkönyvének felolvasása után **Szögyényi** László főispán arra való utalással, hogy ez az első eset, midőn a főrendek a törvényhozás másik házának egy átküldött javaslatát még a részletes tárgyalás alapjául sem fogadták el, felveti a kérdést, vajjon a képviselőházhoz átküldendő jegyzőkönyvben a határozat nem volna-e indokolandó? Részéről ezt a képviselőháznak iránti figyelemből és méltányosságból szükségesnek tartaná, s ennek folytán inditványozza, hogy a birságok számának leszállitásáról szóló törvényjavaslat elvetését jelentő határozat indokoltassék. — Báró **Mesznil** ennek ellenében indokolatlanul kéri a jegyzőkönyvet átküldetni, mert nem tartja tanácsosnak ilyen praecedens alkotását.

Majláth György sem a parlamenti illemmel, sem a collegialis viszonynyal nem találja megegyezhetőnek, hogy a határozat egész szárazon küldessék át. — E felett azután hosszabb vita indult meg, melynek vége az lett, hogy — Szögyényi inditványát visszavonván — a többség nem kivánta a határozatot indokolni, s ezzel a jegyzőkönyv hitelesittetett, mire Majláth orszgbiró vette át az elnökséget.

A **napirendnek** első tárgya volt a közbüntettesek kiadására nézve Oroszországgal kötendő szerződés, mely átalánosságban ugy mint részleteiben vita nélkül elfogadtatott. A jogügyi bizottság azon óhajtására, hogy az igazságminiszter egy kiadatási törvényjavaslat beadására hivassék fel, **Csemeghy** államtitkár kijelenti, hogy az igazságügyminiszter ezt meg fogja tenni a büntetőtörvénykönyv tárgyalása után.

Következett a **kereskedelmi törvénykönyv**. Általánosságban hozzászólott gróf **Cziráky** János elmondván, mily elveket követett a kiküldött bizottság a törvénykönyv tárgyalásánál, s végül inditványozza, hogy fogadják el általánosságban ugy mint részleteiben a törvényjavaslatot.

Simonyi Lajos b. kereskedelmi miniszter rövid indokolással kéri a házat, hogy fogadja el a javaslatot. — A ház elfogadta egyhangulag.

Közben **Tombor** képviselőházi jegyző a kormányos tárgyalás czéljából átnyujtja a

által teljesitett közigazgatás mentül jobb, igazságosabb, mentül ritkábban megtámadható legyen.

Ezen czélt elérni csakis ugy lehet, ha a törvényhatóságok tagjai buzgóan, szorgalmatosan és áldozatkészséggel részt vesznek a közügyek intézésében, és ha szigoru igazsággal i élnek azon tisztviselők felett, kik hanyagság vagy épen hibás vagy vétkes eljárás által a törvényhatóságok kebelebeni közigazgatást rosz hirbe hozzák, az az iránti bizodalmat megingatják. Felhivom tehát a törvényhatóságot, hogy saját körében a közügyek iránti buzgó részvétet éleszsze, s hogy tisztviselői irányában mind azon sajnos esetekben, a midőn azok hanyagságok vagy épen hibáik, vétségük á tal e e okot adnak, törvényadta jogkörében teljes szigorral járjon el.

Kijelentem végül, hogy mint a törvényhatósági önkormányzatnak meggyőződés szerint hive, részemröl saját törvényes hatáskörömben a legnagyobb szigort fogom alkalmazni mindannyi zor, a hányszor a törvényhatósági közigazgatás jó hirnevét az egyes tisztviselők hibája s a törvényhatóságoknak ezzel szemben mutatkozó elnézése által veszélyeztetve látom. Budapesten. 1875. évi május hó 4-én. Tisza Kálmán.

Kinevezések a magyar honvédségnél.

A király Slanóban mult hó 28-án kelt legf. elhatározásával a m. kir. honvédségnél f. évi május hó 1-től számitandó ranggal a következő kinevezéseket tette:

I. A tettleges állományban: 1) **a gyalogságnál**: ezredesekké: Mészey György alezredest, a 65. zászlóalj parancsnokát, jelen alkalmazásában megmaradás mellett;

nyáregyházi báró Nyáry Adolf alezredest és József főherczeg ő cs. és kir. fensége, a honvédség főparancsnoka személye mellett szolgálatot tevő kamarást, jelen alkalmazásában megmaradás mellett;

alezredesekké: mádi Kovács György őrnagyot, a 66. zászlóalj parancsnokát; Gyorgyevics György őrnagyot, a 86. zászlóalj parancsnokát; Králtz Dénes őrnagyot, s az 58. zászlóalj parancsnokát és Jelentsik Vincze őrnagyot, s a honvédelmi ministerium I. ügyosztálya vezetőjét, mindannyian jelen alkalmazásukban való megmaradás mellett;

őrnagyokká: Baric Svetozár, a Czsarewitsch Sándor orosz nagyherczeg és trónörökös nevét viselő 61. sz. sorgyalog-ezredbeli őrnagyot, egyuttal a 80. zászlóalj parancsnokává; John Emil, az I. Vilmos német császár és porosz király nevét viselő 34. sz. sorgyalog-ezredbeli őrnagyot, egyuttal a 49. zászlóalj parancsnokává; továbbá: következő tettleges állománybeli I. oszt. honvédszázadosokat: dannenfeldi lovag Pittoni Miksát, egyuttal a dél-somogyi 69. zászlóalj parancsnokává; Steiner Edét, egyuttal a torontál-temesi 16. zászlóalj parancsnokává; Farkas Györgyöt, egyuttal a békés-bihari 9. zászlóalj parancsnokává; Axmann Vinczét, egyuttal az ipolysági 62. zászlóalj parancsnokává és Kuzmanovics Sándort;

I. oszt. századosokká: Adler Sándort, az Albrecht főherczeg nevét viselő 44. sz. sorgyalog-ezredbeli századost; Turek Lajost, I. oszt. szab. áll. honvéd századost; továbbá: következő tettl. áll. II. oszt. honvéd-századosokat: Grossinger Lajost, Sertic Manót, Novak Lajost, Mandic Józsefet, vörösvári Vidma Róbertet, Clair Gyulát, Molnár Kálmánt, Bernolák Károlyt, mátyasfalvi Latyasofszky Farkast, Pascu Sándort, kis-jeszenei Jeszenszky Istvánt, Sassy Frigyest, Duthák Károlyt, Popovics Jánost, szokoláczi Bovichevich Lajost és gleichenwiseni báró Bibra Frigyest.

II. oszt. századosokká: következő tettl. áll. honvéd-főhadnagyokat: Ory Bélát, Horváth Józsefet, Vágner Károlyt, Cseszták Benőt, botházi Szarvadi Pált, Vranesevics Emilt, szent-benedeki Orgonás Zsigmondot, Seidl Edét, Taubler Józsefet, aggteleki Bujánovics Kornélt, Radosevics Fedort, Robelly Lajost, Teubel Jánost, Beregh Lajost, sarkadi Nagy Károlyt és Kónay Gusztávot. Főhadnagyokká: Fáji Fay Ákos. szab. állom. honvéd-főhadnagyot és Dorner Lajost, Rudolf főherczeg és trónörökös nevét viselő 19. sorgyalog-ezredbeli főhadnagyot, továbbá: következő tettl. áll. honvédhadnagyokat: Csongor Mórt, Szegőffy Á.-t, Kerty Józsefet, Bittera Gézát, Tájkerti M.-t, Mazurán M.-t, Kindlovics Jánost, Hosszufalussy Gyulát és Kárpáty Kamilt.

Hadnagyokká: következő tettl. áll. honvéd-hadapródokat: Steiner Gábort, Komjáthy Istvánt. Kirchbaum Zsigát, Palatinus Józsefet, Székely Lajost, Enyetér Ferenczet, Popputh Pált, Nikolics Demetert, Gouth Ferenczet, Dulesko Sándort, Preinreich Károlyt, Deutsch Edét, Németh Lajost, Ell Gyulát, Loncarevic Ivánt, Péchy Sándort, Pap Károlyt, Takács Jánost, Rooz Ignáczot, Vitányi Eleket, Bajkó Pétert, Udvardy Ferenczet, Bagossy Bélát, Krieger Kálmánt, Kelcz Gézát, Dumitrán Ábrahámot és Árvay Pált.

2 **A lovasságnál**: alezredessé: Kutassy Ignácz, lovas-őrnagyot s a 7. honvéd lovas-ezred ideigl. parancsnokát, ezen alkalmazásban megmaradás mellett.

Századosokká: Svaiczer Gábort, a gróf Clam-Gallas nevét viselő 16. huszárezredbeli századost; továbbá: következő tettl. állományu honvéd-lovas-főhadnagyokat: Zgorszky Zsigmondot, Buday Józsefet és Szőllősy Kálmánt.

Főhadnagyokká: Szemere Pál főhadnagyot és m. k. testőrt, — és nagy-jókai Farkas Vinczét, a III. Frigyes Vilmos porosz király nevét viselő 10. huszár-ezredbeli főhadnagyot; továbbá: következő tettl. áll. honvéd-lovas-hadnagyokat: hackbeili lovag Heinczmann-Frasanelli Holofernest, Czecz Ernőt, Hegedüs Nándort, Kürthy Antalt, Dörner Ferenczet, és Mold Mihályt. Hadnagyokká: Stanic S.-t, a gróf Walmoden Gimborn nevét viselő 5. sz. dzsidás-ezredbeli hadnagyot: továbbá: következő tettl. állom. honvéd-hadapródokat: Losdorfer Ferenczet, Tóth Ferenczet és Csodányi Gézát.

A kezelőtiszti állományban II. oszt. százados-kezelő-tisztekké: következő tettl. állom. honvéd-főhadnagy-kezelőtiszteket: Edvy Istvánt, Pálmay Konstantint, Toldy Lipótot és Fodor Miklóst.

Főhadnagy-kezelő-tisztekké: Jónás Samu; szab. állom. honvéd-főhadnagyot; továbbá: következő tettl. állom. honvéd-hadnagy-kezelő-tiszteket: Nabroczky Jánost és Mihálovics Gábort. Hadnagy-kezelőtisztekké: Vadas József, szab. állom. honvéd-hadnagy-kezelőtisztet: továbbá; Vanyur Flóris és Tóth János, honvéd-törzsőrmestereket.

II. A szabadságolt állományban: 1) a gyalogságnál: II. oszt. századosokká: következő szabads. állom. honvéd-főhadnagyokat: Lipthay Jánost és Gruber Károlyt.

Főhadnagyokká: következő szabads. állom. honvéd-hadnagyokat: Sprung Emilt, Bárczy Istvánt, báró Friesenhoff Gergelyt, Csekme Bélát, Fekete Mártont, Lárencz Albertet, sziráki és muhorai Muhoray Bélát, Békessy Antalt, Urbanecz Vilmost, jüzi Füzy Istvánt, Nagy Gábort, Szerviczky Ödönt, Sternadt Manót, Demeter Dénest, Kelemen Lajost, Bródy Jánost, Kont Jánost, hilibi idősb Gál Domokost és Cvetkovics Sándort.

Hadnagyokká; következő szabads. állom. honvéd-hadapródokat: Ivánkovich Sándort, Rosenzweig Lipótot, Szőcs Józsefet, Schafhauser Józsefet, Adamovics Vilmost, Mezey Mihályt, Nesselfeld Győzőt, lehotai Lehoczky Jenőt, Karácsonyi Lászlót, Plech Pétert, Markovics Ödönt, Gábor Pétert, Sipos Gábort, Derlich Fülöpöt, Kovács Antalt, Fink Gyulát, Publik Ernőt, Várady Józsefet, Balázs Andrást, Horn Vilmost, Heresbacher Józsefet, Záhorszky Kálmánt és Regdon Lajost.

2. **A lovasságnál**: őrnagygyá: pazonyi Elek Gustav szabads. állom. honvéd lovas-századost.

Főhadnagyokká: következő szab. áll. honvéd lovas-hadnagyokat; Schulcz Istvánt, gr. Bombelles Károlyt, horváti Horváthy Albertet, inánesi Papp Kálmánt és Makray Aladárt.

Hadnagyokká: következő szabads. állom. honvéd-hadapródokat: Thelbisz Károlyt és Hody Jenőt.

A kezelőtiszti állományban! II. oszt. százados-kezelőtisztté: Frank Károly szab. állom. főhadnagy-kezelőtisztet. Hadnagy-kezelőtisztté: Szaák Pál honvéd-tizedest.

Főorvosokká: főhadnagyi jelleggel kineveztettek: dr. Lipthay Sándor, dr. Sebők Antal, dr. Klein Simon és dr. Lázár Albert, honvédköteles orvostudorokat.

Főhadnagyokká a szab. állományban kineveztettek még: Hostinek Ferencz, közös hadseregbeli nyugdijazott főhadnagy és Pflug Gyula; hadnagygyá: Stojanovic Fülöp, a gróf Jellacic nevét viselő 69. gyalog-sorczredbeli tartalékos hadnagy.

Végül: Keresztes Károly I. oszt százados-hadbirót őrnagy-hadbirává, Tomasich Mátyás és Spilenberg István hadnagy-hadbiró-gyakornokokat főhadnagy-hadbirákká neveztettek ki.

Szende Béla, s k.

A kalocsai törvényszék fentartása érdekében Kalocsa város s vidékéről 40 tagból álló monstre deputatió tisztelgett e hó 2-án, vagyis vasárnap elsőben is az igazságügyminisztereül, azután a miniszterelnök, pénzügy s belügyminiszteréneál. A nagy küldöttséget Haynald érsek vezette, s részt vett abban Kalocsa s vidékének minden érdekeltsége a Solt járás három képviselőjével, Jankovics Miklós, Földváry Mihály és Szederkényi Nándorral. Haynald érsek tolmácsolta a küldöttség tisztelgésének czélját, szóval adva elő a kérelem tárgyát, mely egy nagy vidék életérdekét képezi. Az igaz ág meggyőző erejével adta elő, hogy a kalocsai törvényszék nem foglalhat helyet a megszüntetendők között, akár a törvényszék területe, akár népességénél, akár a fenállását biztositó körülményeknél fogva; annál inkább, mert: e törvényszéket nem az ujabb idő, vagy valami specialis érdek alkotta; Kalocsán törvényszék mindig volt, ugy az alkotmányos, mint az absolut időkben. Fenállását az igazság magas érdeke biztositotta mindig, mely ez időszerint is épugy megkivánja jogát, mint bármikor.

A miniszterekre a kalocsai törvényszék fenállását indokoló körülmények előadása nagy benyomást tett. Valóban meggyőző indokok harczolnak itt; azon meggyőző indokok, melyek a kalocsai törvényszéket minden időben fentartották. Nem az ujabb idő creálta e törvényszéket. A Bach időben épen ugy állott az, mint az alkotmányos rendszerben; mert közszükség s az igazságszolgáltatás magas érdeke képezi létalapját, mely létalap ma sem rombolható széjjel, az igazságszolgáltatás magas érdeke mély sérelme nélkül. E körülmény nem hagyható figyelmen kivül a kalocsai törvényszék jövendője megbirálásánál.

Egyébiránt a beadott kérvény alaposan elősorolja mindezt s épen azért annak indokolását ezennel közöljük, hogy lássa az olvasó, hogy Kalocsa városa vidékének fontos okai vannak a törvényszék érdekében kérvényezni. Az indokok, mint azt a benyujtott kérvény elősorolja, ezek:

A kalocsai királyi törvényszék területe $44^{33}/_{10}$ négyszög mértföld.

Magába foglal 6 várost, 23 községet, 36 puszta és 21 szállást.

Népessége 104565 lélek.

Ezen hiteles adatok nyomán a kalocsai királyi törvényszék az országban fenálló 109 törvényszék között területre 45 ik; népességre 55-ik; s igy területre 64; népességre 54 áll utána.

Törvényszékünk ügyforgalma volt:

1873 ban:

polgári váltó és urbéri ügyekben	9297	szám
fenyitő ügyekben	1710	„
telekkönyvi ügyekben	9187	„
összesen	20194	szám

1874-ben:

polgári váltó és urbéri	7622	szám
fenyitő	2053	„
telekkönyvi	11354	„
összesen	21029	szám

1875-ben: (három és fél hó)

polgári váltó és urbéri	2163	szám
fenyitő	671	„
telekkönyvi	3709	„
összesen	6546	szám

A kalocsai királyi ügyészségnél volt:

1874-ben: 4132 szám

ugyanez évben 189 fenyitő ügyi végtárgyalás tartatott meg.

Nem tudjuk a többi királyi törvényszékek ügyforgalma milyen? s igy összehasonlitás nem tehetünk, de tudjuk azt, hogy törvényszékünk személyzete csak a legnagyobb erőfeszités és munkásság mellett bir currensben lenni, s a kézbesitési ivek s egyébb vonatkozási darabok külön szám alatt nem igtattatnak, s különösen fenyitő ügyeknél egy ügyben végig az első szám szerepel.

Azt hiszszük ugyan, hogy törvényszékünk az ügyforgalom tekintetében is kiállja a versenyt; mindazáltal ugy vagyunk meggyőződve, hogy az ügyforgalom nem birhat döntő befolyással és csak mellék tekintetet érdemel; mert egy nagy területen lakó, nagyszámu vagyonos és sok adót fizetőnépesség csak azért, mert talán nem oly perlekedő, veszekedő, mint más vidék lakossága: nem sujtathatik azzal, hogy törvényszékét elveszitse.

Ámbár Pestmegye ugyszólván az ország központja, mégis a mi törvényszékünk területe a szó szigoru értelmében — uttalan! — Nincs vasutunk meg közelében sem; de mi több, nincs egyetlen járható kőutunk sem! — Az ország nekünk utakra még eddig semmit nem adott, noha ép ugy járultunk és járulunk a vasutak és egyéb országos utak sulyos költségeihez, mint azok kik élvezik.

Törvényszékünk területe annyira elszigetelt, hogy nem is képzelhetünk helyes lehetőséget annak bárhova csatolása tekintetében.

Nem is volt még oly alkotmányos időszak, a melyben Kalocsán törvényszék nem lett volna; — sőt az absolut provisorium alatt is meghagyatott törvényszékünk! s igy nem azok közé sorozandó, melyek ujon alkoltattak, mert ez emberemlékezet óta, mint nélkülözhetlen szükség fenállt.

Ha már az állam 44 mértföld területen lakó 104565 vagyonos, békeszerető, magyar polgárnak nem hagyhatja meg törvényszékét: ugy nem lehetend kárhoztatni népünk azon óhaját, hogy megyei önkormányzatát egész terjedelmében visszanyerje s törvényszékét — valamint azelőtt tette, — ugy ezután is fentarthassa.

Különben a kalocsai kir. törvényszék bizonyára egyike azoknak, melyek az államnak a lehető legkevesebb költségébe kerülnek, miután s mmifele helyiségeiért lakbért nem fizet és a személyi illetékeket kivéve alig kerül 2000 mond, kétszerfrtba

Itt megemlithetjük még, hogy a volt miniszter ulhoz benyujtott kérvényünkben a kalocsai érsek ur ő exczellentiája által ajándékozott törvényszéki helyiség emeletessé épitéséhez tetemesen hozzájárulni igérkeztünk.

Legnagyobb óhajaink egyike azonban, melyre nagyméltóságod magas figyelmét ujolag kikérni bátorkodunk, elszigetelt helyzetünk és községeink fekvése. Mi sehova nem csatoltathatunk a nélkül, hogy népünkre egy ujabb és sulyos teher ne nehezedjék. De merjük egész biztossággal állitani, hogy magára az államra is oly nagy teher fog a fenyitő ügyekben az állam által viselendő költségek aránytalan növekedésében hárulni, mely a megtakaritandó fenebb kimutatott csekély összeget mindenesetre felülmulandja. — Nem keveset fogna az állam bélyeg és egyéb illetékekben is veszíteni, mert ha a népnek messze kellend járhatlan utakon törvényszékét felkeresni, bizonyára inkább bármi más módon fogja baját elintézni, mi által kétségtelenül sok bélyeg és egyéb illeték fog elmaradni.

A czél tehát — a megtakaritás — a mi törvényszékünk mégszüntetése által nemcsak el nem éretnék, de sőt magát az államot is közvetlen veszteség érné.

Külföld.

Háborus hirek szállongnak ismét, s mai táviratok szerint a „Times“ tegnapi száma egy nyugtalanitó levelet közöl párisi levelezőjétől, mely szerint Németországban a katonai párt háborut akar Francziaországgal, mint a mely utóbbi nagyon is kedvező békefőltételekhez jutott, s pénzügyi és hadi erejét nagyon is gyorsan visszanyeri. Vilmos császár és Sándor czár találkozásakor egyszerűen azon kérdésről lesz szó, hogy háboru legyen-e Francziaországgal vagy béke. A „Times“ e levelet magyarázva megjegyzi: „Nem tehetünk a nemzetközi békének nagyobb szolgálatot, mint ha a párisi politikusok aggodalmait igy egész tulfeszültségükben constatáljuk. Igaz, Francziaország igen eszelytelenül és esztelen sietséggel álitja vissza hadierejét, de semmi esetre sem kivánja a háborut. Nem hihetjük, hogy a német nép tekintélyes vagy hatalmas része ily cynicus eszmét tápláljon. Németországnak nem szabad nem tudnia, hogy a nemzetközi moralitást rútul megsértené, ha a Francziaországgal nem rég kötött békét megszegné. Ha ezen hirek, melyeket csak azért közlünk, hogy discrediláljuk, alaposak volnának, valószinüleg a porosz katonák nagyszájuságában, a berlini sajtó könnyelműségében, s talán valamely felületes oly államférfiak által elejtett fenyegetésben találnák meg eredetöket, a kik a félelem diplomaticai értékét nagyra becsülik.“ — Ehez mintegy kiegészitésül az „Agence Havas“ jelenti, hogy tegnap a párisi börzén különféle hirek szállongtak Francziaország külviszonyai felől. De semminemü értesités nem érkezett s nincs is oly közbejött esemény, mely ezen hireket igazolni látszanék. — Berlinből pedig távirják 6-áról, hogy Suvaloff gróf, londoni orosz követet tegnap Vilmos császár és császárné fogadá, s a követ egyedül ebédelt velök. Tegnap délelőtt értekezett Suvaloff gróf Bismarck herczeggel és Oubril orosz követtel, s nem fogadhatta el Bismarck ebédre hivását, mivel a császárhoz hivatott meg. Tegnap este ujra értekezett a követ a bir. canczellárral. Ma délben visszaindult Londonba.

Az angol parlament mult hó 28-ki üléséről a „Morning Adv.“ szerint azért utasittatott ki a közönség, mivel Newdegatenak az Angliában levő férfi és nő szerzetes zárdák viszonyainak megvizsgálása tárgyában tett hat. javaslata volt napirenden, melyet a kormány zárt ülésben kivánt tárgyalni. — Csakhogy ha a titkos ülés a kormány beegyezésével történt, nem értjük, miért volt oly heves megtámadásoknak kitéve Biggar Disraeli és a konservativek részéről.

Az egyptomi nemzetközi törvényszék szervezése ismét bizonytalan időre akadályozva van. A görög kormány ugyanis látván, hogy az összes europai hatalmak helyeslik a törvényszék felállitását, visszavonta korábbi tiltakozását s maga is megválasztotta jelöltjeit az emlitett törvényszékbe, az egyptomi alkiraly azonban vonakodik e jelölteket elfogadni, mivel a porta maga is bele akar szólani ezeknek megerősitésébe, miután a görög jelöltek már a konstantinápolyi vegyes törvényszéknek is tagjai voltak, a khedive pedig e beavatkozási jogot nem ismeri el.

Távíratok.

Kecskemét, máj. 6. (Az „Egyetértés és M. Ujság“ távirata) A függetlenségi párt mintegy ötszáz jelen volt választópolgár egyhangu határozata folytán nagy lelkesedés közt megalakult. — Sziládi Lajos elnök.

Risano, máj 7. A király tegnap kora reggel Budnában a katonaság fölött szemlét tartván meglátogatta a katonai korházat, a görög templomot, a népiskolát és más közintézeteket s azután Cattaroba indult lóháton s utközben a Jasi és Zupa völgyek összes lakossága katonai rendben kiséretéhez csatlakozott. Miraz mellett szemlét tartott a senatus elnökének parancsnoksága alatt ottan felállitott montenegrói csapatok fölött, majd folytatván utját egy órakor Cattaróba érkezett, hol nagy ünnepélyességekkel fogadtatott. Itt egyenesen a kikötőbe menvén a „Miramare“ hajóra szállott s a part mentében ide Rasinoba ért, hol ünnepélyes fogadtatás után szemlét tartott a katonaság fölött s meglátogatta a nyilvános intézeteket. Este a város fényesen ki volt világitva.

Lüttich, máj. 7. A tegnapi körmenet alkalmával a nép fenyegető nyilatkozatokban adott kifejezést visszatetszésének, miért is a rendőrség többeket befogott.

Berlin, máj. 7. A czár kiséretében Gortsakoff herczeg, Adlerberg miniszter, Hamburger titkos tanácsos és több tábornok fog ide jöni.

Berlin, máj. 7. A „Post“ üresnek mondja a belga válaszjegyzéket és szerinte Németország semmi esetre nem hagyhatja abban a dolgot.

Grácz, máj. 7. Az egyem fegyelmi bizottsága egy joghallgatót félévre kizárt s több egyetemi hallgatót megrovott.

Brüssel, máj. 7. A képv. ház mai ülésében a kormány előterjesztette a német-belga konfliktusra vonatkozó okmányokat Frére-Orbán megelégedését fejezte ki a kormány magatartásával s nem lát aggodalmakat Belgium függetlenségének fenyegetése miatt, bár aggályosnak mondja a miniszterium helyzetét, melynek politikai pártja ben polgárháboruba döntiaz országot, kifelé pedig bonyodalmakat teremt, miért is inti a kormányt, ne engedjen magára befolyást gyakoroltatni pártja által. Szónok megrója ezután a kath. sajtó támadásait a szabadelvűek ellen, valamint a püspökök bőjti leveleit.

Ujdonságok.

Az országos dinom-dánomot gyarapitják a főispáni installatiók eszem-iszomja, melylyel különben kár volt olyan nagyon sietni, mert könnyen megeshetik, hogy kifogyunk a vigság okaiból. Legutóbb két uj installatiórol olvasunk. Belső-Szolnokmegye főispánja e hó 9-én. Pozsonymegyéé pedig 15-én tartja bevonulását. Mondom, hogy jó lesz valamit fentartani arra az időre is, a mikor majd oszlófelben lesz a fusionalis ignorantia.

A joghallgatókat segélyző egylet, a felálli tandó betegápoló egylet alaptőkéjéhez közgyülési határozat folytán 1000 frtot szavazott meg.

A rokkant honvédek menházára april 16-ától 30 ig összesen begyült 5364 frt 48 kr. Ez összegben foglaltatik a király ö ezer forintnyi adománya.

A tudományos és müegyetemi olvasókör e hó 15-én külön hajón kirándulást rendez Visegrádra és Esztergemba. Ez utóbbi helyen diszebéd s este tánczestély lesz rendezve, melyre a város legelőkelőbb családjai lesznek hivatalosak. A kirándulókat Racz Pál társulata fogja kisérni.

Az atletikai klub tegnap délután rendezte első nyilvános versenyét az uj épületben. Erdekes látványt nyujtott. Első szám 100 yardnyi versenyfutam volt, sikon, nyertes Porzsolt Gyula, ezüst éremmel, második Hoffmann Ferencz. Porzsolt Gyula győzött a 120 yardnyi gátversenyen is, hat 3' magas sövény-akadálylyal; tisztelet-dijat és ezüst érmet nyerve; másodiknak Vaisz Géza érkezett be. A távugrásnál is Porzsolt Gyula 17 lábot ugorva, Székely Gyula ugrott ő utána legjobban. Porzsolt Gyula ur ideges, acélizomi alak, régi jó tornász, mozgásában sok csinnal, ugrása biztos, könnyed és elegáns, kétségkivül legfeltünőbb a mi atletáink között. A suly dobásnál, (35 fntot $19^1/_2$ lábra), mely ugródeszkáról történt, Vaisz Géza nyert bronz érmet; második volt Oláh György. Semmi különös látvány, de jó testgyakorlat. A magas ugrásban négy versenyző felett Pick Lipót győzött 5' 2" magasat ugrott, szép tempoban. Mellette Vaisz Géza volt a méltó versenytárs. Az ökölvivás még némileg nehézkesen ment. Fittler Kamil lett a győztes, mig a két angol mértföldnyi futamban Porzsolt Ernő győzött. A verseny három órától hatig tartott, s a jutalmak kiosztásával ért véget.

A **Szentpétervárott** tartandó nemzetközi távirászati kongressusban Koller Lajos os tálytanácsos fogja Magyorországot képviselni.

Egy jó madarat kergetett tegnap 3 poroszló a vizivárosban, de nem érhették utól. Az összegyült néptömegből végre vállalkozott egy bátor napszámos, Bojcsok János, ki a jó madarat elfogta; ez azonban a nála levő revolverrel rálőtt s Bojcsok félholtan rogyott össze. Aztán a nép rárohant; látván a gazficzkó, hogy nem menekülhet, sziven lőtte magát. A gyilkos tolvaj neve Stadler Ferencz, kit a kórházba szillitottak, hol még tegnap estig kinlódott sebeiben. — A bátor napszámost is a kórházba szállitották, hol talán még kigyógyul a lövés okozta sebből.

A nemzeti szinház drámabiráló bizottsága a „Van biró a felhők felett“ drámát, — „A táblabiró világból.“ „A zseni,“ „Az ingyenez,“ „A politikusok“ vigjátékokat, — „A Tisza partján,“ „A mese vége,“ „Korhely Peti“ népszinműveket előadásra nem ajánlotta. A kéziratok a nemzeti szinház könyvtárnokától visszavehetők. Budapest, május 7. 1875. Szigligeti Ede, igazgató.

A nemzeti szinház bérházában, mely novemberre teljesen fölszerelve lakható lesz, a lakások és földszinti helyiségek leszállitott árakon kibérelhetők a szinházi rodában d. e. 10—12 óra közt.

A mücsarnok javára ismét szép számu adakozások történtek, névszerint egyenkint 1000 frtos alapitványokat tettek ujabban Batthyány Gusztáv hg., Breuner Ágost gr., Erdődy Sándor gr., Széchenyi Béla gr., és Schossberger S. W. és fia czég.

Szinház. A. ur itt vendégszerepel, B asszonyt három vendégjátékra oda várják. C. kisasszony holnap készül vidéki vendégutjára. Ezek a hirek, melyek a nemzeti szinház falól hallatszanak. Nem elég, hogy az egész tél minden művészeti emotio nélkül folyt le, most tavaszszal, midőn a közönség érdeklődésének nagyobb tápot kellene adni, egyébről sem hallunk, mint művészeink és művésznőink vidéki diadalairól. Prielle Kornélia Kolozsvárt, Szathmáriné Pozsonyban aratják babérjaikat. Blahháné és Vizvári Nagyváradra készülnek, Paulai és Benedek pedig egész társulatokat szerveznek hasonló missióra. Szinte csodáljuk, hogy a honmaradtak még egyátalán játszanak s hogy a nemzeti szinház kapuján is mint csak pár hét előtt a varszinházén nem olvasható még, hogy valamely másodrendü tag hirtelen megbetegedése miatt az előadás elmarad. De ne fessük falra az ördögöt.

A dunai malmok kivilágitási ügye. A kir. folyammérnöki hivatal ujabban többször tapasztalta, hogy a dunai malmok ki nem világitatnak, s ez okból gyakran szerencsétlenség történik; ennélfogva a hanyag malomtulajdonosoknak az ideiglenes malomrendszabályok értelmében leendő megbirságolása végett, a főváros hatóságához megkeresvényt intézett.

A budapest-zimonyi vasutra nézve a P. N. a következőkről értesül: A vállalkozók Reed Brothers et C. épitő vállalkozók és Benson bankház. Az előleges felvételek szerint az épités, interkaláris kamat fölszerelés és kezdetben kasszadotácziával együtt az egész vállalat 2 750,000 font sterl. maximális összegre terveztetik. Az épitési idő három évre terjedne. — Másrészről azt hallja, hogy a pénzügyi s közlekedési miniszterek és Zichy N. János gróf, meg az angol házak két megbizottja közt tegnap folyt tárgyalások ott állottak meg, hogy az egyik megbizott kijelenté, miszerint felhatalmazása nem terjed ki arra, hogy tovább is kötelezettségben maradjon, ha a kormány még ezen országgyülés alatt nem terjeszti elő a törvényjavaslat. Az értekezlet folyamán kifejezés adatott a kormánynyal szemben azon aggodalomnak, hogy ha ezen vasut, melynek létrejötte országos közóhajtás, az országgyülés által most meg nem szavaztatik, könnyen meglehet, hogy addig fog késni, mig az államnak ismét kölcsönre lesz szüksége, s akkor megeshetik, hogy ez a vasut is, mint a legutolsó kölcsön alkalmával, egy másik nagyfontosságu nemzetközi forgalmu vonal, a hitelmüvelet körébe vonatván, az állam kezéből kivétetik. A jelen tervezet szerint azonban, ha az még a jelen országgyülés által helybenhagyatik, biztositva lenne a budapest-zimonyi pálya az állam tulajdonául és pedig akként, hogy az állam egyelőre uj terheket nem vállalna.

A vetések állása külföldön. A genfi konzulnak april végén kelt jelentése szerint a hosszan tartott tél miatt a tavaszi vetések majdnem három héttel elkésték; az őszi vetések a kemény tél és erős szelek miatt sokat szenvedtek; átalában azonban még örülnek a gazdák a növényzet csekély fejlettségének, mert ekként kevésbé kell a késő fagyoktól tartani. — A marseillei konzul jelentése Francziaország déli részéről átalában kedvezőnek hangzik; egy ideig aggódtak a gazdák a hosszas száraz ág miatt, de az eső még kellő időben bekövetkezett s a növényzet szépen fejlődik. — A philipopoli konzul jelenti, hogy a szokatlan hosszu és keményy tél daczára a vetések Törökország közép részeiben igen szépen állnak s ha rendkivüli elemi csapások be nem következnek, igen bő aratásra számithatni.

---

get nejével, Edelsheim Gyulai bárót és nejét, Esterházy Pál hg. Majláth György országbirót; a kormányférfiak közül br. Wenckheim Bélát és br. Simonyi Lajost. I. futás Széchenyi dij 100 arany, táv. 1600 öl. Nyert Baltazzi Hechtorja, másodiknak érkezett Henckel Purveverje.— II. futás egyesült nemzeti dij 520 db. arany, táv. 1 angol mértföld. nyert gr. Eszterházy M. Cagliostroja, másodikvolt br. Spinger Palmirája és 3-ik altazzi Kameliája. III. II. osztályu állami dij 600 drb. 10 frankos arany, táv 2 ang. mrtf. Nyert Baltazzi Lady Patronese második br. Bethmann O Weh-ja, harmadik gr. Nádasdy F. Babérja IV. Eszterházy dij 500 frt. ebből 400 az első 100 frt. a másodiké. Táv.: száz lépéssel a nyerpont előtt kezdve egyszer körül. Baltazzi Insoventja könnyen nyer; Capitaine Blue Virilistje második. V. Kis akadály-verseny 500 frt egyleti dij Handicap. Richardson Hubertusa győzött; gr. Szapáry Iván Indaliája második.

Helyreigazitás Tegnapelőtti ujdonságaink első pontjában a német nyelv használása a fővárosban tévesen volt alkalmazva a daltársulatra a Belezinai kert német placatjai miatt, mert az ottani magyar daltársulat — amint most értesülünk — részvéthiány folytán megszünt. De van helyette egy quodlibet, s a mennyiben német a korcsmáros, német a társaság főbb része, német a szelleme, német a placátja is. Az „Egyetértés és Magy. Ujság“ egyik számában nem rég rámutattunk azon bajra is, mely e kert kisajátitása által nyomja a kormányt, illetőleg hazánkat, a mennyiben $1^1/_2$-ot is alig jövedelmez. Most sajnálattal emlithetjük fel még azt is, hogy azon szép kert a város közepén, melyre legöregebb honfitársaink is örömmel emlékeznek, mint a melyben jurátus korukban mulatgattak Bihari kedves nemzeti zenéje mellett, most, mikor épen az állam birtokában s a magyar ministerium kezelése alatt áll, frivol tánczok és német couplet-ok fészkévé vált. — E hónap elsejétől fogva „egyetlen egy magyar daltársulatunk van“ a **Komló kertben.** — Reméljük, hogy a t. cz. közönség ezt, mint kitünőségeért, mind hazafiságból folytonosan kellő pártolásban részesitendi.

Rövid hirek. A honvédegyesületek központi választmánya f. havi ülé ét szombaton, f. hó 8-án délután 4 órakor fogja a megveházán megtartani. — **Petőfi összes költeményeit** leforditotta németre Fest Imre képviselő. E forditásról, mely négy kötetet tesz ki, dicsérettel szólnak a kik látták. — **Fiumében** e hó 3 án halt meg Stahlberger Emil, a tengerészeti akadémia tanára, ki az utóbbi időkben tekintélyes hirre tett szert a hajózási asztronomia körül tett fölfedezései által. — **Zoltánné** asszonyt a kolozsvári szinház népszinmű énekesnőjét e hó 3 án vezette oltárhoz Balogh György ottani ügyvéd. — **A gör. kel. román arad** püspökségi synodus, Papp András aradi vicariust választá meg nagyváradi vicariusnak. — **Guttman** József tehetséges vidéki hirlapiró, a „Biharban“ és „Debreczen“ volt munkatársa meghalt.

Közgazdaság.

Budapest, május 7. Az idő állandóan száraz és pedig a hűvös éjek után a hőmérsék délben egészen nyárias, száritó meleg széllel, mely a növényzetre ártalmas. Mindemellett épen nem hajlandók a kereskedő urak magasabb dijt adni a legszebb terményekért sem, mint a mai üzlet mutatja. A hitelesen jegyzett árak következők: Buza, tiszavidéki 89 fns 5.40 kr; $88^3/_4$ fns 526 kr; $87^1/_2$ fns $522^1/_2$ kr; $87^1/_2$ fns 510 kr; $85^3/_4$ fns 490 kr; 85 fns rozsos, 465 kr; Pestmegyei 85 fns 495 kr; bácskai $86^1/_2$ fns $487^1/_2$ kr; bánsági $86^1/_2$ fns $487^1/_2$ kr; $85^1/_2$ fns 465 kr; $84^1/_2$ fns 460 kr; felvidéki: 85 fns 455 kr. Tengeri vámmázsánként 305 kr; hibátlanok $317^1/_2$ kr. Szerződések köttettek uj buzára szept—okt. 455—357 kr; ujrepczére 10 fns 60—80 kr; bánsági 10 fns 10—20 kr.

Az értéktőzsdén: keves a pénz s nincs kedv az üzlethez. A kedvencz osztrák hitelbank 232 ről 230 frt 20 krra ment; municzipal 33-ról $31^1/_4$ frtra; takarék és hitelegylet $100^1/_2$ frt; 71-iki kölcsön 89 és $^3/_4$ frt; bordézsma $74^3/_4$ irt; földtetherm. magy. $81^1/_2$ 82 frt; erdelyi $78^3/_4$ frt. — Valuták nem változtak; 20 frankos arany 87—89 kr.

A házi iparegyesület tegnap délelőtt a megyeház termében megalakult Számos országgyülési képviselő, megyei és városi kitünőségek, iparosok és kereskedők jelentek meg, kik közül a gyülés lefolyása alatt több mint 200 iratkozott az egyesületbe. A gyülésen Pulszky Ferencz elnökölt, ki rövid beszéddel nyitotta meg a gyülést és jelezte az egyesület feladatát. Jegyzőül Körösi József választatván, előadta, hogy az egyesület csak Pestmegyére fog kiterjeszkedni, de erkölcsi befolyását arra is fogja irányozni, hogy ilyen egyesületek az egész országban minél nagyobb számmal létesüljenek. Az egyesület két irányban fog működni, vándortanitókat fog a megyébe szétküldeni, és műhelyekkel összekötött ipariskolákat fog alapitani. Ezután a gyülés Pulszky ajánlatára kimondotta, hogy az „alapitó“ tagok nimimális járuléka 100 frt a rendes tagdij 3 frt; az alapszabályok megvitatására szervező bizottság küldetik ki.

A budapest-zimonyi vasutra nézve a P. N.

A budapesti áru és értéktőzsde hivatalos árjegyzései 1875. Május 7.

Gabonanem	Minőségi súly	Ára vámmázsánként
Buza bánsági	85	— — —
„ „	84	4.30 –4.40
„ „	85	4.45 –4.55
„ „	86	4.60 4.65
„ „	87	4.65 –4.75
„ „	88	4.75 –4.85
„ „	89	4.85 –4.90
„ tiszavidéki	83	—
„ „	84	4.45 –4.60
„ „	85	4.70 –4.80
„ „	86	4.85 –4 65
„ „	87	5.00 –5 05
„ „	88	5 05 –5.15
„ „	89	5.10 –5.20
„ pestvidéki	84	4.45 –4.55
„ „	85	4.65 –4.75
„ „	86	4.80 –4.85
„ „	87	4.90 –4.95
„ „	88	5.00 –5.10
„ „	89	5.10 –5.15
„ fehermegy.	84	4.55 –4.65
„ „	85	4.75 –4 85
„ „	86	4.90 –5.00
„ „	87	5.05 –5.10
„ „	88	5.15 –5.20

Érték-papirok.	Árfolyam vére	Árfolyam kinálva
Állampapirok.		
Magy. vasuti költ. á 120 frt.	100.—	100.25
Gömöri államvasut zálogl.	—.—	—.
Magyar sorsolási kölcsön	82.75	83 25
Magyar földtelh. kötv.	81.50	82.—
Ugyanez sorsol. zárad. 1867	79 50	80.—
Tem. bánát. földm.	79.50	80.—
Sors. záradékkal 1869	—.—	—.—
Horv.-Szlav. földt. köles.	—.—	—.—
Erdélyi földment. köles.	78.25	78.75
Erd. erdőváltS. ktl. 100 frt.	74.50	74.4/8
Unif. államadó 5% papir.	69.75	70.—
Unif. államadó 5% ezüst jan.—jul. kamatozó	74.25	74.50
Unif. Állandó 5% ezüst okt. kamatozó	74.25	74 50
500 frtos 1860-iki sors.	111.50	112.—
100 „ 1860 iki „	116.25	116.75
100 „ 1864 iki „	137.40	138.
1871 pesti var. köles. 6%	89.50	89.75
Biztosítási papirok.		
Atlas viszontbiztosító	—.—	—.—
Első magy. bizt. kizárólag	1090.	1100.
Haza	32.—	35.—
Pannonia	335.—	337.—

Érték-papirok.	Árfolyam vére	Árfolyam kinálva
Pesti	57.—	58.—
Hunnia	..—	.—
Kronos nyugd. és életbizt.	—.—	—.—
Unió	135.—	140.—
Tisza bizt. társulat.	—.—	—.—
Vasuti papirok		
Pécs Barcsi vasut	—.	—.—
Pesti lóvaspálya	212.—	213.
Budai lóvaspálya	73.—	75.—
Ujpest-Rákos-Palotai lóv.	—.—	—.—
Alföld-Fiumei vaspálya	—.—	—.—
Eszakkeleti vaspálya	—.—	—.—
Magyar keleti vaspálya	—.—	—.—
Erdélyi vaspálya	—.—	—.—
Déli vasuttársulat	—.—	—.—
Budai gőzsikló	63.—	64.—
Bank papirok.		
Ált. magy. municipális hitelegylet	32.50	32.75
Angol-magyar	11.—	12.00
Bánáti ker. és hitelbank	—.—	—.—
Magy. általános hitelbank	217.	217.50
Franco-magyar bank	60.—	62.—
Magy. általános földh. int.	75.25	75.50

Érték-papirok.	Árfolyam vére	Árfolyam kinálva
Magyar jelzáloghitelbank	36.00	39 00
Kisbirtokosok földhitelint.	39.—	41.—
Sopronyi nyng.-m. o. jelz. h.	—.—	—.—
Pozsonyi hitelbank	—.—	—.—
„ iparbank	—.—	—.—
Takarék- és hitel-egylet	100.75	101.—
Pesti népbank	—.—	—.—
Budai-Ofoudai népbank	31.25	31.50
Iparbank	51.—	51.25
Budai kereskedelmi bank	155 —	157.—
Pesti kereskedelmi bank	97.—	798.—
Pesti iparbank	314 —	316 —
Pest-budai kézművesbank.	52.50	53
Pesti egyleti bank	—.—	—.—
Debreczeni keresk. bank	—.—	—.—
Temesvári keresk. és iparb.	—.—	—.—
I. Erdélyi bank	—.—	—.—
Takarékpénz. részv.		
Ó-Budai takarékpénztár	—.—	—.—
Ferencz.- s József.v. takp.	—.—	—.—
Orsz. közp. takar. pénztár	90 25	90.50
Pesti I. hazai	2440	2450
Pest-Lipótvárosi	—.—	—.—
Buda-pesti főv. takarékp.	140.—	141.—
Pest-Terézvar. takarékp.	—.—	—.—

Érték-papirok.	Árfolyam vére	Árfolyam kinálva
Pest elővárosi takarékp.	48.50	49.—
Általános budai polgári	40.—	42.—
Malmok.		
Árpád gőzmalom	.—	.—
Aradi gőzmalom	—.—	—.—
Blum-féle gőzmalom	.—	. .—
Concordia gőzmalom	165.—	175.—
Erzsébet gőzmalom	121.50	122.—
Király gőzmalom	—.—	—.—
Luiza gőzmalom	88.—	90.—
Molnár és sütők gőzmalma	247.—	248.—
Henger gőzmalom	785.—	795.—
Viktoria gőzmalom	105.00	106.—
Első buda-pesti gőzmalom	690.—	695.—
Budai gyártelepitvények	0.00	0.—
Pannonia gőzmalom	410.—	420.—
Részvény vállalatok.		
Első magyar serfőzde	394.—	396.—
Sertés hizlaló	120.—	125.—
Athenäum	268.00	270.—
Pesti nyomda	530.—	540.—
Franklin társ.	—.—	—.—
Egyesült magy. gőzh.-társ.	—.—	.—
Ganz-féle vasontődék	230.—	235.—

Érték-papirok.	Árfolyam vére	Árfolyam kinálva
Gschwind-féle szeszgyár	198.—	200.—
Első magyar borgyár	—.—	—.—
R.-Murányi bánya	—.—	—.—
Gyapjumosó és biz. I. m.	100.00	101 00
Salgótarjáni bánya	75.—	76.—
Schlick'féle vasöntődék	123.—	124.—
Soda- és vegyészeti	—.—	—.—
Sóskuti kőbánya	70.—	75.—
Spodium- és csontlisztgyár	150.—	152.—
Szesz I. magyar.	130.—	140.—
Kőszén- s tégla- (Drasche) gyár	126.—	128.—
Magyar ált. kőszéngyár	—.—	—.—
Ált. waggon-kölcs.-társ	—.—	—.—
Alagut	62.—	63.—
Zarzetzky-féle gyufagyár	—.—	—.—
Sz.-Endrei téglagyár	—.—	—.—
Buda-Pesti téglaégető.	—.—	—.—
Buda-ujlaki tégla s mészgy.	54.—	56.—
Kőbányai tégla társ.	71.—	72.—
Zálogjegyek.		
5½% magyar hitelintézeti	86.75	87.
5% arany vagy ezüst.	90.50	90.75
5½% jelzálog hitelbank	78.	78.50
6% kereskedelmi bankj.	88.	88.25

Érték-papirok.	Árfolyam vére	Árfolyam kinálva
6% ált. földh. részvényt	87.75	88.—
5½% „ „ „	86.75	87.—
Elsőségi kötelezvények.		
Észak-keleti vasválpa	—.—	—.—
Erdélyi vaspálya ezüst	—.—	—.—
Buda-pesti lánczhid	85.50	85.75
Bors. misk. gőzmalom 6%	—.—	—.—
Buda-pesti gőzmalom	177.—	180.—
Pannonia gőzmalom	—.—	—.—
Egyesült magy. gőzh. társ.	—.—	—.—

Valuta.	vére	kinálva
Pénzek.		
Arany	5.22½	5.24½
Osztrák. magyar 8 forintos	8.87—	8.89.—
Napoleond'or	8 87—	8.88.—
Osztrák-magyar ezüst	103	103.50
Porosz pénzt. utalványok	162„½	163.—
Devise. — Váltók.		
Augsb. 100 frt. déln. érték	—.—	—.—
Frankfurti	53.80	54.—
Hamburgi 100 ma cobauk	53.80	54.
London 100 Lira	111.2	111.40
Páris 100 franc	44.00	44.10

KÖZLEKEDÉS.

Gyorsvonatok.

Budapest indulás 7.50 reggel
Bécs érkezés 2.12 délután 9.29 esto.
Bécs indulás 3.15 délután
Budapest érkezés 10.05 este 6.35 reggel.

Gyorsvonatok a gőzhajókhoz csatlakozással.

Bécs) éjszaki vasp. indulás 3.55 délután
) állam „ „ 3.43 „
Budapest indulás 10.40 este.
Szeged „ 2.34 reggel } kedd
Temesvár „ 5.19 „ } és
Báziás érkezés 8.50 „ } szombat
Báziás indulás hétfő és péntek 6. este.
Temesvár „ „ „ 9.12 este.
Szeged „ kedd és szombat 1.32 reggel.
Czegléd „ „ „ 5 29 „
Budapest „ „ „ 7.50 „
Bécs) érk. állam vasp. kedd és szombat 1.56 d. u.
) „ éjsz. vasp. „ „ 2.03 d. u.

Személyvonatok.

Bécs indulás 8.45 reggel 8.20 este.
Budapest érkezés 5.56 délután 6.06 reggel.
Budapest indulás 6.57 délután 7.05 reggel
Báziás érkezés 8.46 reggel 10.29 este.
Baziás indulás 6.05 este 3.30 reggel.
Budapest érkezés 8.12 reggel 7.49 este.
Budapest indulás 9.15 reggel 9.25 este.
Bécs érkezés 6.00 délután 6.03 reggel.
Bécs indulás 7.40 reggel 5.50 este
Ujszöny érkezés 1.22 délután 11.13 éjjel.
Ujszöny indulás 2.42 „ 3.55 reggel.
Bécs érkezés 7.50 este 8.44 reggel.
Valkány ind. 3.21 d. u. | Perjámos ind. 8.25 reg.
Perjámos érk. 6.06 d. u. | Valkány érk. 11.10 d. e.
Jassonova indulás 4.48 reggel 3.12 reggel.
Oravicza érkezés 7.15 reggel 9.54 reggel.
Oravicza indulás 5 délután 7.08 este.
Jassenova érkezés 6.38 délután 8.53 este.
Oravicza indul 10.30 délelőtt.
Steyerdorf érkezik. 1.55 délután
Steyerdorf indul 2.45 délután
Oravicza érkezik 5.57 délután
Tötmegyer indul. 1 45 délután
Surány érkezik 2.15 délután.
Surány indul 12. 45 délután.
Tötmegyer érkezik 1.10 delután.

Magyar királyi államvasutak.

Budapest indulás 3 délután 8.45. este.
Losoncz indulás 8.02 este 4.42 reggel.
Ruttka érkezés 1.11 éjjel 1.52 délután.
Ruttka indulás 12.48. éjjel 4 délután.
Losoncz indulás 4.17 reggel 1.09 este.
Budapest érkezés 11 delelőtt 8.57 reggel.
Sólyom indul 10.19 este.
Sesztarcob. érkezik 11.46 éjjel.
Sesztercebánya indul 8.08 este.
Sólyom érkezik. 9.15 este.
S.-Berzencze indul 9.25 délelőtt.
Sáhnicz érkezik 12.19. délután.
Sáhnicz indul 4 25 délután.
G.-Berzencze érkezik. 6.22 délután.
Miskolcz indulás 1.45 delután 5 délután.
Fülek érkezés 7. este 12 50 éjjel.
Fülek indulás 6.10 reggel 7.50 este.
Miskolcz érkezés 11.31 délután 6.45 reggel.
Budapest indulás 7.30 reggel 12 délben 10.30 éjjel.
Hatvan „ 9.36 „ 3 22 délután 1.51 „
Miskolcz érkezés 1 délután 8.45 este 7.10 reggel.
Miskolcz indulás 1.25 „ 7.50 reggel 10. éjjel
Hatvan 4.52 délután 1.35 délután 3.34 reggel.
Budapest érkezés 6.50 este 4.25 délután 6.30 reg
Vámos-Györk indulás 3.15 éjjel 12.19 délután.
Gyöngyös érkezés 7.30 éjjel 12.54 délután.
Gyöngyös indulás 1.30 éjjel 9.28 reggel.
Vamos-Gyö érkezés 1.19 éjjel 9.57 reggel.
Füzes-Abony indulás 6.10 este 5.53 reggel.
Eger érkezés 9.13 este 5.53 reggel.
Eger indulás 2.04 délután 11.37 éjjel.
Füzes-Abony érkezés 2.49 délután 12.22 éjjel
Hatvan indulás 6.21 reggel 5.25 délután.
Szolnok érkezés 9.44 reggel 9 este.
Szolnok indulás 5.06 reggel 12.47 éjjel.
Hatvan érkezés 8.45 „ 4.29 reggel.
Zákány indulás 6.30 reggel 3.45 délután
Zágráb érkezés 9.35. „ 8.10 este.
Zágrab indulás 5.05 délután 7. 50 reggel.
Zakány érkezés 8.25 este 12.15 délben.
Károlyváros indulás 12.20 délután.
Fiume érkezés 9.25 este.
Fiume indulás 6. reggel.
Károlyváros érkezés 2.25 délután.

Déli-vasuttársaság.

Budapest indulás 7.15 reg. 10.45 délelőtt 9.45 este.
Pragerhof érk. 5.22 délután 4.57 reggel 8.20 regg.
Pragerhof indulás 9.35 reggel 6.45 este 10.05 éjj.
Budapest érkezik 1.87 este 6.15 reggel 4.56 d. u.
Kanizsa 10.55 éjjel 5.45 reggel 2.15 délután.
Becsujhely érk. 7.13 reg. 12.46 d. u. 3.35 d. u. 0.07 este.
Becsujhely ind. 10.10 d. e. 1.35 d. u. 8.20. este 9.50 este.
Kanizsa érkez. 10.33 délelőtt 10.18 éj. 4.37 reggel.
Kanizsa indulás 5.18 reggel 2.35 délután.
Barcs érkezés 7.58 reggel 6.23 este.
Barcs indulás 12.08 éjjel 10.48 délelőtt.
Kanizsa érkezés 3.19 reggel 1.21 délután.
Székes-Fehérvár indulás 10.18 délelőtt 12.éjj
Ujszöny érkezés 2.42 délután 3.55 reggel.
Ujszöny indulás 2.33 „ 11.37 éjjel.
Székes Fehérvár érkezés 5.54 délután 2.58 éjjel.
Zagrab indulás 10.05 delelőtt 8.45 este.
Károlyváros érkezés 12 délben 10.10 éjjel.
Károlyváros indulás 5.10 reggel 2.35 délután
Zágráb érkezés 7 05 reggel 4.35 délután.
Sziszek indulás 4.58 reggel 5.43 „
Steinbrück érk. 10.49. d. e. 3.15 d. u. 11.10 éjjel.
Steinbrück indulás 4 reggel 4.40 délután.
Sziszek érkezés 9.50 délelőtt 9.53 este.
Fiume indulás 5 reggel 6.30 este.
Szentpéter érkezés 8.23 reggel 9.53 este.
Szentpéter indulás 2.15 éjjel 8.45 este.
Fiume érkezés 6.13 reggel 12.1 éjjel.
Zákány indulás 6.48 reggel.
Battaszék érkezik 3.44 délután.
Battaszék indulás 3.37 reggel.
Zakány érkezik 12. délben.

Tiszavidéki vaspálya.

Budapest indulás 7.30 reggel 6.26 este.
Debreczen indulás 3.51 délután 4.30 reggel.
Kassa érkezés 11.52 éjjel 6 este.
Kassa indulás 5 reggel 6.20 délelőtt.
Debrecen indulás 12.43 délután 10.12 éjjel.
Budapest érkezés 8·31 este 8.40 reggel.
P.-Ladány indulás 2.35 délután 5.10 éjjel.
Nagyvárad érkezés 4.27 „ 5.21 reggel.
Nagyvárad indulás 11.22 délelőtt 9. este.
P.-Ladány érkezés 1.43 délután 11.45 éjjel.
Budapest indulás 7.30 reggel 626 este.
Arad indulás 3.56 délután 6 reggel.
Temesvár érkezés 5.46 este 8.35 reggel.
Temesvár indulás 10.17 délelőtt 5.55 este.
Arad indulás 12.39 délután 9.10 este.
Budapest érkezés 8.31 este 8. 5 reggel.

Vágvölgyi vaspálya.

Pozsony indulás 7.30 reggel 1.31 d.u. 6.30 este.
Nagyszombat érkezés 9.12 d. e. 3.38 d. u. 8.42 é
Nagyszombat indulás 6.15 reg. 1.23 „ „ 6.23 est.
Pozsony érkezés 7.57 reggel 3.30 d. u. 8.35 éjjel.

Magyar északkeleti vasut.

Szerencs indulás 9.05 délelőtt 3.59 délután
S.-A.-Ujhely indulás 11.30 délelőtt 5.44 este.
M.-Sziget érkezés 9.29 éjjel 5.36 reggel
M.-Sziget indulás 6.55 reggel 9 24 éjjel.
S.-A. Ujhely indulás 5.45 este 9.21 délelőtt.
Szerencs érkezés 7.48 este 11.02 „
Debreczen indulás 4.12 délután 4 reggel.
Királyháza érkezés 12.31 éjjel 10.03 délelőtt.
Királyháza indulás 3.19 reggel 2.56 délután.
Debreczen érkezés 11.50 délelőtt 9.07 este.
Batyu ind. 3. 12 délután. | Munkács ind. 11.49 d. e.
Munkács érk. 4.23 d. u. | Batyu érkezés 1 d. u.
S.-A.-Ujhely indulás 6.09 este 8.57 reggel.
Kassa érkezés 9.44 éjjel 12.13 délután.
Kassa indulás 5.11 reggel 1.51 délután.
S.-A.-Ujhely érkezés 8.56 reggel 5,30 este.
Ungvár indulas 12.11 délután.
Nyiregyháza érkezik. 6.46 délután.
Nyiregyháza indulás 3.20 reggel.
Ungvár érkezik. 4. 10 délután.

Első erdélvi vaspálya.

Arad indulás 1.20 reggel 4.19 délután.
Gyulafehérvár érkezés 4.51 délután 2.55 éjjel.
Gyulafehérvér indulás 10 délelőtt 12.52 éjjel.
Arad érkezés 8.02 este 11.46 délelőtt.
Piski ind. 3.01 délután. | Petrozsény ind. 7.10 reg
Petrozsény érk. 7.22. est. | Piski érkezés 11.52. d. e.

A magyar keleti vasut.

Nagyvárad indulás 5.07 délután 6.18 reggel.
Kolozsvár „ 11.21 éjjel 8.45 reggel.
Brassó érkezés 1.30 délután 6.10 reggel.
Közlekedik csak hétfőn s csütörtökön.
Brassó indulás 2.10 délután 7.30 este.
Kolozsvár érkezés 4.25 reggel 4.40 délután.
Közlekedik csak kedden és pénteken.
Nagyvarad érkezés 10.55 délelőtt 8.32 este.
Kocsárd indulás 3.20 reggel.
M.-Vasárhely erkezik. 5.45 reggel.
M.-Vásárhely indulás 10.05 éjjel.
Kocsárd érkezés 12.26 éjjel.
Kis-Kapus indulas 6.55 reggel 9.40 éjjel.
Nagyszeben érkezés 9.05 reggel 11.40 éjjel.
Közlekedik csak hétfőn és csütörtökön.
Nagy-Szeben indulás 5.40 délután 3.40 reggel.
Kis-Kapus érkezés 7.50 este 5.35 reggel.
Közlekedik csak szerdán és szombaton.
Tövis indulás 9.05 délelőtt 11.46 éj. 4.15. delut.
Gyulafehérvár érk. 9.45 d. e. 12.26 éjjel 5 d.
Közlekedik csak hétfőn és csütörtökön.
Gyulafehérvár ind. 10.10 éjj. 3.19 reggel 8. d.
Tövis érkezés 10.50 éjjel 3.57 reggel 8.40 d. e.
Közlekedik csak szerdán és szombaton.

Alföld-fiumei vaspálya.

Nagyvárad indulás 5.05 délután 9.11 délelőtt
Eszék érkezés 10.23 délelőtt 11.20 éjjel.
Eszék indulás 5 délután 3 reggel.
Nagyvárad érkezés 9.10 délelőtt 7.15 este.
Eszék indulás 5.35 reggel 10.55 délelőtt.
Villány érkezés 7.17 reggel 1.11 délután.
Villány indulás 11.32 délelőtt 10 éjjel.
Eszék érkezés 1.14 délután 2.19 éjjel.

Mohács-pécs-barcsi vasut.

Mohács indulás 5 délután 6.20 reggel.
Barcs érkezés 12 éjjel 10.40 délelőtt.
Bares indulás 8.08.reggel 6.41 este.
Mohács érkezés 12.20 délután 12.39 éjjel.

Magyar nyugoti vasut.

Székesfehérvár indul. 9.37 reggel. 12.19 éjjel
Grácz érkezik 8.18 reggel 5.53 d. u. 7.53 reg.
Grácz indul 6.40 reg. 9.37 d. e. 7.57 d. e.
Székesfehérvár érk. 5.40 d. u. 3.18 éjjel.
Kiscell indulás 9.26 délelőtt.
Szombathely érkezés 11.26. délelőtt.
Szombathely indulás 12.58 délután
Kis-Czell érkezés 3.8 délután.
Szék-sfehérvár indulás 9.37 délelőtt.
Szombathely érkezés 4.57 d. e.
Szombathely indul 7.10 reggel.
Székesfehérvár érk. 4.49 d. u.
Szombathely indulás 11.56 d. e.
Grácz érkezés 5.53 d. u.
Grácz indulás 9.20. délelőtt
Szombathely érk. 4.47 d. e.
Győr indulás 8.9 reg. 4.46 délután.
Kis-Czell érkezés 12.43 délben 8.35 este
Kis-Czell indulás 2.44 délután 6.26 reggel
Győr érkezés 6.23 este 9. 39 délelőtt.

Kassa-oderbergi vasut.

Kassa indulás 5 reggel 12.45 délután.
Ruttak indulás 2.44 délután 1.40 éjjel.
Oderberg érkezés 6.30 este 5.25 reggel.
Oderberg indulás 7.30 este 11 délelőtt.
Ruttek „ 2 éjjel 4.15 délután.
Kassa érkezés 4.43 delután 3.50 reggel.
Kassa indulás 6.30 este 5.50 reggel.
Eperjes érkezés 8.02 „ 6.36
Eperjes indulas 4 délután 215. éjjel.
Kassa érkezés 5.30 este 3.10. reggel.

Eperjes-tarnowi vasut

Eperjes indulás 2.45 d. u. | Orló ind. 4.33 reg.
Orló erkezés 6.10 este. | Eperjes érk. 8.15 reg.

Első magyar galliczlai vasut.

Legenye-Mihály indulás 7.44 este.
Przemysl érkezés 6.13 este 6.20 reggel.
Przemysl indulás 9.02 este 8.34 „
Legenye-Mihály érkezés 4.26 délután.

Különös figyelmébe ajánltatik

a hirneves Dr. Forty-féle **SEB-TAPASZ,**

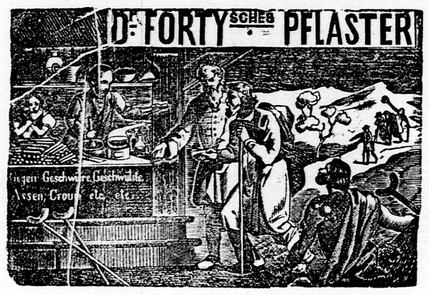

a hirneves Dr. Forty-féle **SEB-TAPASZ,**

mely rendkivüli gyógyereje, elválasztó, érlelő s fájdalmat csillapitó hatása által leggyorsabb, legbiztosb s egyszersmind gyökeres gyógyulást eszközöl különnemű a használati utasitásban felsorolt bajokban.

Egy csomag ára **50** kr., nagyobb csomagé 1 frt használati utasitással együtt, postán küldve **20** krral több — Egy frtnyi csomagnál kisebb szállitmány nem teljesittetik.

Központi küldeményező raktár: **Pesten: TÖRÖK JÓZSEF** gyógyszerész urnál, király-utcza 7-ik szám alatt. — **Bécsben:** Pleban F. Xav. gyógysz. urnál a régi-városi gyógyszertárban, István-tér, 1-ső és 2-dik szám. — Dr. Girtler F. gyógyszerész, Freiung 7-ik szám. — Wisinger F. az arany sashoz czimzett gyógytárában, Kärnthnerring, 18. sz. — **Prágában:** Fürst J. — **Grázban:** Dr. Grablowitz V.-nál.

Továbbá kapható **Budapesten** (Lipótváros): **Jezovits M.** udvari gyógytárában, a három korona- és marokkói utcza sarkán. — **Formágyi F.** gyógysz. 3 korona-utcza 26. sz. — **Thalmayer A.** és **társánál,** a nádor-utczában. — **Kochmeister Fr. utódanál,** a 3 korona utcza 22. sz. — **Kuhn J. M.,** a Józseftéren 7. sz. (Belváros.) — **Dr. Wagner D.** ur a „szent háromsághoz" czimzett városi gyógytárában a városházatéren, és a „**nádorhoz**" czimzett gyógysz. váczi boulevard 59. sz. **Emresz K.** az uriutcában a „két matrózhoz," — **Telkesy J.** udv. gysz. a várban. — **Wlaschek E.** gysz. a Krisztinavárosban. — **Eiszdorfer G.** gysz. a Tabánban (Rácz-város) fő-utcza — **Alsó-Lendván:** Kis B. **Aradon:** Szarka Luizánál. — **B.-Ujfalun:** Vass Jenö. — **Békés-Csabán:** Biener B. — **Büd-Sz.-Mihályon:** Lukács Fr. — **Debreczenben:** dr. Röthschenck V. E. és Tamássy K. gysz. — **Duna-Földváron:** Nádhera P. — **Egerben:** Plank Gy., Schuttág J. és Köllner Lőr. gyógysz. — **Eperjesen:** Lépy Gy. — **Érsekujvárott:** Conlegner J. — **Gyöngyösön:** Mersits J. — **Györött:** Lehner F. — **Hajóson** Faller J. postamester urnál. — **H.-Szoboszlón:** Beszedes J. — **Huszton:** Schmidt K. és Teodorovics J. — **Jászberényben:** Teschler E. — **Kassán:** Koregtkó A., Wandraschek K. — **Késmárkon:** Genersich C. A. gysz. — **Komáromban:** Grötschel Zs. — **Kun-Madarason** Jung K. — **Lévén:** Boleman Ede. — **Mezőturon:** Borbás J. Megay G. és Hegedüs L. — **Miskolczon:** Dr. Csáthi Szabó J. — **M.-Szigeten:** Héder L. — **Mitrowitzon:** Kerstonoschitz A. hainal. — **N.-Kanizsán:** Wajdits J. — **N.-Szombaton:** Pántotsek R. — **N.-Váradon:** Huzella M. és Molnár J. gyógy. — **Nyirbáthoron:** Sztruhár J. — **Nyiregyházán:** Korányi J. gyógyszerész. Kovács S. és Maurer K. — **Pakson:** Malatinszky S. — **Pécsett:** Sipöcz J. — **Pozsonyban:** Pisztóry B. — **Rimaszombaton:** Hamaliár K. — **Rozsnyón:** Fölch J. gyógysz. és Hirsch J. N. — **Ruttkán:** Ruttkay T. — **S. A. Ujhely:** Gallik G. és Fintár F. — **Sümegen:** Stamborszky L. — **Szathmáron:** Bossin J. gysz. — **Sz.-Fehérvárott:** Braun J. és Diebália Gy. — **Szombathelyen:** Pillich F. — **Temesvárott:** Pecher J. E. és Pap J. gysz. — **Técson:** Agoston Gy. — **T.-Ujlakon:** Roykó G. — **Tokajban:** Dr. Juhász P. — **Ungvárott:** Okolicsny J., Lám Sándor gysz., Peltsárszky A. és Krausz A. — **Veszprémben:** Ferenczy K. — **Zágrábban:** Hegedüs Gy. és Mitlbach Zs. — **Zirczen:** Tejfel J.

Erdélyország. Kolozsvárt: Valentini A. és Wolff J. gyógysz. — **Brassón:** Morscher W F., Gyertyánffy J. és fiainal. — **Hátszegen:** Mátéh B. gyógysz. — **M.-Vásárhelyt:** Bucher M. — **Szászváros** Rekert E. K. gyógysz. — **Jassiban:** Engel J. gyógysz. „a koronához."

Forty László,
Buda, ráczváros, fő-utcza 590. sz.

24

Garrett R. és Fiai

főügynöke **Kotzó Pál** gépészmérnök **BUDAPESTEN: VI. váczi körut 39. sz. a.**

ajánlja a mezőgazdasági közönség figyelmébe dúsan felszerelt raktárát

mezőgazdasági gépekből.

Készletben tart folyvást eredeti Garrett R. és fiai hires sorvetőit, gőzmozgonyait fa- és szénneli fűtésre, szalmafűtésre is gőzcseplőit, morzsolóit, továbbá járgány-cséplőket, malmokat kéz- és gőzerőre, szecska- és répa-vágókat, gabna-rostákat és magválasztókat (trieurs), szénagyűjtőkat, legjobb szerkezetű kaszáló- és arató-gépeket stb., valamint Strobl és Páris pesti gyárában készült kitünő ekéket.

Árjegyzék kivánatra postafordultával.

UTÓJEGYZET. Garrett R. és fiai szabadalmazott és kitüntetett szalmafűtési gőzmozgonyával lehetséges tüz és gép károsiása elleni teljes biztonság és hasonló siker mellett mint a fa és szénneli fűtésnél, szalmafűtéssel is dolgozni, anélkül hogy ahhoz több szolgálati személyzet szükségeltetne. Ára csak 25 L-rel drágább, mint a fa- és szénneli fűtésre való gőzmozgonyé.

Kedély- és ideg-betegek menhelye

BUDAPESTEN.

Hogy egyrészt az elmegyógyászati tudomány előrehaladt és magasztos feladatának, másrészt pedig igen tisztelt pályatársaim és barátaim kivánságának eleget tegyek, elhatároztam, miszerint 25 év óta fennálló m. elmegyógyintézetem mellé ettől egy nehány perczenyire **elsődleges kedély -és idegbetegek** részére egy **nyilt menhelyet** alapitsak. Ezen menhelyet, mely Budának egészséges és kies táján a Kri tina-városban egy szépen mivelt angol kert közepén fekszik f. évi május havában nyitom meg. A gyógyczél elérésére szükséges mindennemü eszközökkel felruházott menhely ugy külső, valamint belső berendezésére nézve semmiben sem különbözik egy diszes és kényelmez magánlakást l. Vasracsozatok, valamiet más egyéb, zárt intézetekben elkerülhetlenül szükséges korlátozó óvintézkedések itt teljesen mellőzve vannak, s a betegeknek ugy az intézeten belül. mint azon kivül mindennemü szabad közlekedés, rokonaikkal és barátaikkal való teljes érintkezés meg van engedve, sőt azokkal vagy egymás között kisebb-nagyobb társaságban, különféle kirándulásokat tehetnek. Ezen menhelybe a következő betegségben szenvedők vétetnek fel: 1. idegbetegek (hypochondrikusok) rásztkórosak, hysterikusok, (méhszenvesek) és különböző görcsökben szenvedők, hüdöttek; 2. elsődleges kedélybetegek; 5. elmebetegségből kigyógyult egyének, kik még egy ideig orvosi felügyelet alatt kell hogy legyenek. Ezen három osztályba sorozott betegeknek meg van engedve, hogy rokonaikkal, vagy azok megbizottjaival a menhelyben együtt lakhassanak. A rokonaknak tovább szabad rendelkezésőkre bizatik, az orvosi tanácskozmányokhoz az illető orvostudorokat meghivni. A betegek felvétele az alólirottal kötött egyezmény folytán eszközöltetik.

74

Dr. Schwartzer Ferencz.
királyi tanácsos s igazgató-tulajdonos.

Dr. Handler Mór

orvos-, sebésztudor, szülész és szemész

gyógyit gyökeresen fényes és tartós siker **biztositása** mellett mindennemü

titkos betegségeket

1) az **önfertőzésnek** minden következményeit, ugymint

magömléseket,

az **ingerlékeny gyengeséget,** az **ondófolyást,** különösen a

tehetetlenséget

(elgyengült férfierőt);

2) **hugycsőfolyásokat** (még oly idülteket is), **a nemzőrészek bujakóros fekélyeit** és **másodrendü bujakórt** minden alakjaiban és elcsufitásaiban;
3) **hugycsőszükületeket:**
4) friss és idült nyákfolyásokat **nőknél,** az ugynevezett **fehérfolyást,** és az onnan eredő

MAGTALANSÁGOT;

5) **börkiütéseket;**
6) **a hugyhólyag betegségeit** és mindennemü **vizelési nehézségeket.**

Rendel naponként: délelőtt 10 órától 1-ig, délután 3 órától 5-ig, és estve 7 órától 8-ig.

Lakik: Pesten, belváros, kigyó-utcza 2-ik szám a. kigyó- és városház-utcza sarkán. (Rottenbiller-féle házban) I. emelet, bemenet a lépcsőn.

Dijjal ellátott levelekre azonnal válasz adatik és a gyógyszerek megküldetnek.

26

Giletti F.

ajánlja magát mindennemü **márványbóli** munkák u. i. emlék oszlopok, szobrok, kagylók, kandallók, fürdőkádak, asztalok, tekeasztalok, csemege- és tamlemezek, mosdóasztalok, kövezetek s ablakbélelés készitésére, szintugy minden épitkezésekre carrarai, vagy mindenféle külföldi márványból.

Több carrarai márvány-bánya tulajdonosa legjutányosbb áron szolgálhatok. 73

Raktár és mühely Üllői-ut 18. sz. Budapesten.

Hölgyeknek nélkülözhetlen!

RAVISSANTE

Dr. LEJOSSE-tól Párisban.

Csak a hivatalosan megvizsgált méregmentes, tiszta és teljesen ártalmatlan

RAVISSANTE

bir azon erővel, az emberi bőrt minden sérülestől megmenteni, utóbjaoktól megóvni és szépséget és ifjuságot biztositani. **Ha a Ravissante** naponkint egyszer az ujjhegygyel az arczra vagy más testrészre dörzsöltetik, már a törülkezés után tapasztalható a majdnem csodálatos hatás. Az arczon támadt ránczok és himlőhelyek elsimmittatnak. **A Ravissante** ifju arczszint idéz elő, a bőrt fehériti, frissiti és finomitja; eltávolit legrövidebb idő alatt szeplőt, májfoltokat, orrvörösséget, s a bőr minden tisztátalanságait.

Egy üveg ára 1 frt 50 kr.

Már az első kisérlet után elhatározzák a t. hölgyek, jövőre csupán csak Dr. LEJOSSE világhirü **„Ravissante"**-ját használni.

Kapcató nagyban és kicsinyben Budapesten;

Dr. LEJOSSE főraktárában, **király-utcza 15. I. 19.** és **vaczi-utcza 8. sz. HATSCHEK MIKSA** látszerésznél.

Vidéki rendelmények e legszigorubb titoktartás biztositása mellett utánvéttel eszközöltetnek. 19

Altesti sérvben szenvedők

Sturzenegger Gottlieb

(Herisan, Svájcz)

általában **ártalmatlan sérvkenöcsében** meglepő gyógyszerre találnak. A használati utasitáshoz számtalan bizonyitványok és köszönő-iratok mellékelvék. Kapható bögrékben 3 frt 50 krért ugy magánál **Sturzenegger G.,** valamint **Weiss József** által (Mohren-Apotheke, Wien, Tuchlauben Nr. 27.) **Pesten: Formágyi F.** gyógy